

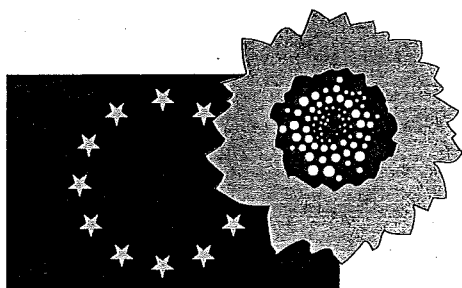
GROENE PARTIJEN IN DE EUROPESE UNIE

PLATFORM

EUROPESE VERKIEZINGEN 1994

**AGALEV
BÜNDNIS 90 / DIE GRÜNEN
COMHAONTAS GLAS
DEI GRENG ALTERNATIVE
DE GROENEN
DE GRONNE
ECOLO
FEDERAZIONE DEI VERDI
GLEI
GROENLINKS
LES VERTS
LOS VERDES
OS VERDES
POLITIKI OIKOLOGIA
UK GREEN PARTY**

**en DE GROENE FRACTIE
IN HET EUROPEES PARLEMENT**

PREAMBULE

Europa heeft de afgelopen vijf jaar grote veranderingen meegemaakt. Sinds de laatste verkiezingen voor het Europees Parlement is het IJzeren Gordijn gevallen en staan de volkeren van Europa voor historische keuzes. Nieuwe kansen en voor nieuwe gevaren liggen voor ons.

- * Nieuwe kansen om een werelddeel te verenigen waarvan de onderlinge culturele, historische en taalkundige relaties eeuwen teruggaan.
- * Nieuwe kansen om weer een besef van gemeenschappelijke veiligheid te creëren na tientallen jaren van vijandschap op leven en dood. Nu is het het ogenblik om ons voor ogen te houden dat de oorspronkelijke opzet van de stichters van de Europese Unie was om de oorlogvoerende staten, die tot twee keer toe het werelddeel aan de rand van de vernietiging hadden gebracht, in een gemeenschappelijk belang samen te binden. Die opzet heeft in het Europa van na de Koude Oorlog een nieuwe betekenis.

Ook dreigen er nieuwe gevaren. De ineenstorting van de oude systemen heeft onzekerheid teweeggebracht en lang onderdrukte emoties wakker geschud. De verdelingen binnen de samenlevingen, of zij nu economisch of etnisch van aard zijn, geven mogelijkheden aan destructieve krachten, die de mensen met hun simplistische en autoritaire voorstellen lokken. Deze krachten, ontstaan uit angst en onzekerheid, bezitten het potentiële vermogen om Europa te verwoesten indien zij geen goed weerwerk krijgen.

De hevigste conflicten sedert 1945 worden heden ten dage uitgevochten in de Balkan en op de Kaukasus. Verdeeld en stuurloos, staat de EU hulpeloos aan de kant terwijl in Bosnië de etnische conflicten hoog opblaaien. Toch is het nog maar kort geleden, toen de agressie van Irak tegen Koeweit de zo lichtzinnig geproclameerde Nieuwe Wereld Orde kwam verstoren, dat lidstaten van de Europese Unie zich aansloten bij de coalitie in een bloedige oorlog, welke had kunnen worden voorkomen door vastberaden politieke en economische druk en door het vermijden van de lucratieve wapenverkopen aan Irak in de jaren daarvoor.

De twaalf Westerse landen van de Europese Unie hebben de kans om een verenigd, democratisch en stabiel Europa te realiseren. Toch zijn zij er tot nu toe niet in geslaagd meer te doen dan te zorgen voor hun eigen belang. Hun enige zorg was om hun eigen krakkemikkig economisch model uit te dragen, waarvan de mislukking in het oog springt als men kijkt naar de groeiende werkloosheid, de achteruitgang van het milieu en de toenemende sociale crisis. Met de experimenten van de Interne Markt en het Verdrag van Maastricht werd gegokt op economische integratie tegen elke prijs. Uitgaande van de illusie van onbeperkte economische groei, en met terzijdestelling van sociale en democratische overwegingen, zien zij nu de prijs van de sociale uitsluiting: armoede en marginalisering te midden van overvloed. De pleitbezorgers van economische integratie zijn nu gedwongen toe te geven dat het Europees Monetair Stelsel (EMS) heeft gefaald en dat er achttien miljoen werklozen zijn in de EU.

Zowel de historische tweesprong als de economische crisis vergen een herijking van waarden, maatstaven en doelstellingen. In plaats daarvan wordt als antwoord voorgesteld: méér concurrentie, méér produktie en méér consumptie, dat alles onder het versleten motto van meer economische groei. Deze concepten worden gepresenteerd als onaantastbare dogma's, niet als elementen die opnieuw overwogen moeten worden en die bijgesteld kunnen worden; toch vormen nu juist die concepten de benadering die duidelijk verantwoordelijk is voor de huidige crisis.

De verdragen van Rio die in juni 1992 plechtig werden overeengekomen teneinde de wereldwijde milieucrisis te bestrijden en een duurzame ontwikkeling te bevorderen, zijn een dode letter gebleven en de wereldwijde ongelijkheid is sindsdien verergerd. Dat de EU in haar actieprogramma deze overeenkomsten op ergerlijke wijze aan haar laars lapt, is voor GroenLinks en haar zusterpartijen onaanvaardbaar.

In het besef dat de EU een onevenredig groot aandeel heeft in het veroorzaken van de wereldwijde milieucrisis - door de verkwisting bij het verbruik van hulpbronnen en bij het produceren van afval en vervuiling - zijn de groene partijen vastbesloten de strijd aan te binden voor de uitvoering van de overeenkomsten van Rio.

In heel Europa zijn de groene partijen ervan overtuigd dat nieuw beleid en nieuwe prioriteiten nodig zijn in een wereld die steeds sterker onderling afhankelijk is. Dit was de kern van het optreden van de Groene Fractie in het Europees Parlement in de afgelopen tien jaar en van dat van de groene partijen en hun op nationaal, lokaal en regionaal niveau gekozen vertegenwoordigers. Zij hebben bij het bevorderen van op duurzaamheid gericht beleid en een betere wetgeving veel tot stand weten te brengen.

De groene partijen blijven krachtig campagne voeren voor democratische institutionele hervormingen binnen de EU en voor de toetreding tot de Unie van iedere Europese Staat waarvan de meerderheid van de bevolking wil meedoen. Ons streven is een politiek Europa waarin alle geledingen van de bevolking betrokken zijn en de burgers beschermd worden door een nieuwe integratiestructuur, waarin de besluitvorming op Europees, nationaal en regionaal niveau goed verdeeld is.

Wij streven een Europees economisch beleid na dat een einde maakt aan economische centralisatie en milieuverwoesting, een beleid dat wordt uitgestippeld aan de hand van ecologische en sociale criteria: een beleid dat in staat is de problemen van de zuidelijke staten van de EU aan te pakken teneinde hun marginalisatie en hun verwording tot perifere gebieden te voorkomen.

Wij streven een Europa na dat de culturele verscheidenheid hoog houdt, een rijkdom welke de groene partijen willen behouden en stimuleren, waarbij alle leden van de samenleving in hun waarde worden gelaten en waar nationalisme, racisme en antisemitisme worden afgewezen.

Wij streven een wereldwijde samenwerking met de volkeren van het Zuiden na om polarisatie op onze planeet te vermijden en hun uitbuiting en marginalisering te voorkomen.

Aan de vooravond van een nieuw millennium is er voor Europa maar één weg mogelijk: het opbouwen van een wereldorde die is gebaseerd op rechtvaardigheid en samenwerking, die in staat is de vrede te bewaren en de aan het milieu toegebrachte schade te herstellen om aan de komende generaties een planeet met een ongeschonden erfgoed van natuurlijke hulpbronnen en een ethiek van rechtvaardigheid over te kunnen dragen.

Aan deze nieuwe visie op Europa hebben de groene partijen in de EU zich verbonden. Dit Gemeenschappelijk Platform is een synthese van de idealen, doelstellingen en ervaringen welke de Fractie van de Groenen in het Europees Parlement in de afgelopen zittingsperiodes heeft verzameld om als richtsnoer te dienen voor de komende zittingsperiode. Het spoort met de Uitgangspunten van de Pan-Europese Federatie van Groene Partijen, waarin de groene partijen in de EU samenwerken met zusterpartijen uit heel Europa.

De Europese groene beweging is in een nieuw stadium aangekomen. Gedurende de afgelopen tien jaar zijn vele zaken waarvoor groene partijen het voortouw hadden genomen, voor de burgers, de media en de politieke partijen in het spraakgebruik gemeengoed geworden. GroenLinks en haar zusterpartijen zijn nu òn in vele nationale parlementen òn in regionale en plaatselijke raden in staat invloed uit te oefenen op het besluitvormingsproces. Een sterkere vertegenwoordiging van groene partijen in het Europees Parlement zal de Groene denkbeelden en de groene invloed in Europa verder versterken. Europa begint groener te worden.

I. EUROPA NAAR ECO-ONTWIKKELING OMVORMEN

Het EU-beleid is nog steeds gebaseerd op vertrouwen in beperkte economische groei met veronachtzaming van de werkelijke sociale- en milieukosten. Het ordenend beginsel in de interne markt is momenteel het plaveien van de weg voor het zakenleven. GroenLinks en haar zusterpartijen willen een radicale verandering teneinde de produktie en de consumptie te organiseren binnen de grenzen van hetgeen het milieu kan verdragen. Groene partijen streven ecologische ontwikkeling na, waar kwaliteit vóór kwantiteit komt.

Hervorming van de economieën naar een ecologische ontwikkeling vereist een diepgaande verandering in het beleid van de Unie. De EU mag niet meer worden opgevat als een oorlogsmachine die de wereldmarkt wil veroveren in concurrentie met de Verenigde Staten, Japan en de nieuw geïndustrialiseerde landen van het Zuiden. De EU moet worden omgevormd tot een gemeenschap van solidariteit tussen de volkeren van Europa, waardoor die in staat zijn hun welzijn te verbeteren met een open houding voor samenwerking met alle volkeren van de wereld.

De 350 miljoen inwoners van de Unie, haar economisch gewicht als de grootste exporteur en importeur van de wereld, en de verscheidenheid van zijn ecosystemen en hulpbronnen maken dat Europa de antwoorden kan vinden op de behoeften en aspiraties van zijn volkeren. Maar daarvoor is het nodig dat de structuren van de Unie (dus de verdragen), de doelstellingen en het instrumentarium worden veranderd:

1. De groene partijen stellen voor het Europees Parlement op te dragen een Grondwet voor Europa op te stellen waarin ecologische ontwikkeling als doelstelling van de Unie wordt neergelegd. De inhoud van de bestaande verdragen moet worden veranderd teneinde de

verwijzingen naar de doeleinden groei, concurrentiekracht en vrijhandel te vervangen door die van ecologische ontwikkeling, samenwerking en eerlijke handel.

2. Tot de doelstelling van de Europese Unie moet behoren om op een zo goed mogelijke manier in alle regio's te zorgen voor:

- * verscheidenheid in milieu, sociaal-economische structuren en niet-commerciële activiteiten;
- * kwaliteit van het leven, welke met name kwaliteit van het milieu inhoudt;
- * een hoge mate van lokale autonomie en politieke besluitvorming op het laagste geschikte niveau;
- * openheid naar de buitenwereld, met structuren en projecten voor het bevorderen van samenwerking, solidariteit en uitwisseling.

3. Het EU-beleid op de verschillende beleidsterreinen moet worden omgebogen ter bevordering van een ecologische ontwikkelingsdynamiek die beantwoordt aan doelstellingen als verscheidenheid, kwaliteit van het leven, sociale effectiviteit, kwaliteit van het milieu, autonomie, openheid naar de wereld toe en samenwerking tussen regio's.

a. Landbouw

Het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) dient hervormd te worden teneinde een duurzame en geïntegreerde landbouw te ontwikkelen.

b. Vervoer

Het infrastructuurbeleid moet worden omgebogen in de richting van intermodaal vervoer (rail, binnen- en kustvaart, wegverkeer), en prioriteit moet worden toegekend aan netwerken binnen de regio's en niet aan trans-Europese netwerken. Overbodige mobiliteit moet worden beperkt om zo een milieucatastrofe af te wenden. Luchtverkeer over korte afstanden moet worden vervangen door vervoer per spoor.

c. Energie

Energiebesparing, het gebruik van vernieuwbare energiebronnen en het bevorderen van gedecentraliseerde energie-opwekking moeten de belangrijkste doelstellingen zijn. Voor de korte termijn moet de EU een scenario zonder nucleaire brandstof aannemen en voor de lange termijn een scenario zonder fossiele brandstoffen. Dit houdt met name in dat de EU (en de andere OESO-landen) zich ertoe verplichten om de emissie van CO₂ tegen 2000 te verminderen met 20% (ten opzichte van het niveau van 1990) en tegen 2010 met 50%.

d. Milieu

Operationele programma's met het oog op drie prioriteiten:

- * preventie;
- * duurzame niveaus van produktie en consumptie;
- * reiniging van verontreinigde en besmette gebieden.

e. Industrieel beleid

Alle informatie-inspanningen zullen worden gericht op ecotechnologieën; ervoor zorgen dat schone hulpbronnen, technologieën en produkten concurrerend worden, moet een voortdurende doelstelling van het industriebeleid van de Unie zijn.

f. Onderzoek en ontwikkeling

Twee hoofdlijnen:

- * het toepassen van nieuwe technologieën en nieuwe produkten, die gebaseerd zijn op het gebruik van vervangbare grondstoffen en energie;
- * systematische analyse van sociale problemen en de wisselwerking tussen wetenschap, technologie en samenleving.

g. Economische en sociale samenhang

Uit de hiervoor omschreven doelstellingen vloeit voort dat een regionaal beleid gericht op versterking van de economische en sociale samenhang, aan de achtergebleven regio's de kans moet bieden om in de relevante sectoren het beleid te intensiveren om zo een positieve uitwerking op de betreffende indicatoren te verkrijgen.

4. De omschakeling naar ecologische ontwikkeling vereist dat de economische instrumenten worden gehanteerd of verbeterd (ecoheffingen...), wetgevende en regulerende instrumenten (normen, eco-keurmerken, milieurapportage...), budgettaire instrumenten (heroriëntering van de EU-uitgaven), alsook voorafgaande en continue evaluatie van de sociale en de milieugevolgen van nieuwe programma's en nieuwe technologieën.

Er moeten nieuwe ontwikkelingsindicatoren worden gehanteerd om de juistheid van het nieuw gevoerde beleid te toetsen aan de beleidsdoelstellingen: Deze indicatoren moeten de kwaliteit van het leven meten die nu op een ontoereikende manier door het BNP wordt aangegeven. Structuurfondsen en Cohesiefondsen zullen worden georganiseerd in overeenstemming met de nieuwe doelstellingen van de Unie.

II. NEGATIEVE EFFECTEN VAN DE INTERNE MARKT BESTRIJDEN

De openstelling van de interne grenzen die op 1 januari 1993 voor goederen, kapitaal en diensten - maar niet voor mensen - een feit is geworden, vond plaats onder omstandigheden die gevaarlijk zijn voor het milieu en voor de sociale bescherming en de rechten van de Europese burgers. Teneinde de negatieve effecten van de interne markt, die momenteel slecht is geregeld en leidt tot sociale en ecologische dumping, te bestrijden stellen GroenLinks en haar zusterpartijen het volgende voor:

1. De EU stelt gemeenschappelijke normen op een hoog niveau vast voor gebieden als sociale problemen, milieu en veiligheid en bescherming van de consument.

Verschillende prikkels (waaronder milieuraapportages, ecokeurmerken, belasting-ontheffingen, enzovoorts) zijn nodig om een dynamisch proces op gang te brengen dat is gericht op het behalen van hogere gemeenschappelijke normen. Referentiepunt moeten de normen zijn die in het verst gevorderd land bestaan.

- * Voor consumentenbescherming en -veiligheid moeten deze gemeenschappelijke voorschriften onmiddellijk van toepassing worden.
 - * Voor sociale en milieuproblemen moeten die in enkele stappen worden bereikt.
 - * De afzonderlijke staten behouden het recht om in de sectoren milieu en sociale zaken strengere regels aan te nemen.
2. De doorberekening van sociale en van milieukosten in de prijs van de goederen.
- Dit moet worden bereikt door:
- * Specifieke ecoheffingen, waarvan de belangrijkste de Unieheffing op energie en CO₂ is, overeenkomstig het door de Groene Fractie in het Europees Parlement voorgestelde model (Groenboek nr. 3 - maart 1992);
 - * Een kaderrichtlijn waarin de grondbeginselen worden vastgelegd voor de wettelijke aansprakelijkheid voor aan het milieu toegebrachte schade.
3. Invoering van een communautaire belasting op inkomen uit effecten, zonder onderscheid of het gaat om ingezetenen of niet-ingezetenen, en harmonisatie van de vennootschapsbelasting op een hoog niveau.
4. Programma's voor het aanmoedigen van kleine bedrijven, coöperaties, ambachtelijke bedrijven en onderhouds- en reparatiebedrijven.

III. DE REGULERING VAN DE INTERNATIONALE HANDEL NAAR ECOLOGISCHE EN SOCIALE CRITERIA

GroenLinks en haar zusterpartijen waren gekant tegen de hoofdlijn van de Uruguay-ronde waarbij de Algemene Overeenkomst inzake Tarieven en Handel (GATT) werd uitgebreid tot de sectoren landbouw, diensten, textiel, investeringen en intellectuele eigendom. De bereikte overeenkomst zal ernstige consequenties hebben voor het milieu in de wereld, de sociale omstandigheden en de culturele uitdrukkingsvormen. Het vermogen van de staten die ondertekend hebben om beleid te voeren dat gericht is op een duurzaam milieu, decentralisatie en lokale zelfvoorziening, wordt erdoor ondergraven. Bovendien zijn het gebrek aan doorzichtigheid, aan informatie en aan parlementaire controle, dat kenmerkend was voor het onderhandelingsproces, alsmede de ongelooflijke macht die voor de toepassing ervan aan de deskundigen is gegeven, in strijd met de wereldwijde politieke gevolgen van die overeenkomst. Voorts is het zo dat de drie grootste handelsblokken - de EU, Japan en de Verenigde Staten - weliswaar officieel de vrijhandelsbeginselen aanhangen, maar intussen de wereldmarkt blijven

overheersen door het afdwingen van zogenaamd vrijwillige exportbeperkingen en ook door quota- en tariefbelemmeringen. Door het in stand houden van subsidies voor hun eigen crisisssectoren blijven zij Oostindisch doof voor gerechtvaardigde verzoeken van de Zuidelijke en Oostelijke landen om eerlijke handelsvoorwaarden.

In Europa is gestadig het besef gegroeid van de risico's van de vrijhandelslogica die niet let op de onevenwichtigheden op milieu- en sociaal gebied en de culturele verscheidenheid bedreigt. Er staat meer dan ooit op het spel, nu de openstelling van de Oosteuropese landen een beduidend groter aanvullend potentieel voor export- en importvolume oplevert. De Europese Unie geeft zelf toe dat de milieu- en sociale gevolgen van bepaalde internationale handelspraktijken aanzienlijk zijn vergroot sinds de verklaring van Punta del Este van 1986, die de Uruguay-ronde op gang bracht. GroenLinks en haar zusterpartijen willen dat Europa zijn grenzen openstelt voor de landen van het Oosten en het Zuiden en eerlijke prijzen betaalt voor hun produkten, al mag solidariteit met het Zuiden en het Oosten geen excuus zijn voor het tolereren van sociale of ecologische dumping. Oneerlijke concurrentie van producenten uit het Zuiden of het Oosten die hun kosten verlagen door hun bevolking de elementaire rechten te ontfeggen of door het milieu te vernielen, is een vorm van dumping die op onze markten niet kan worden geaccepteerd. De noodzaak van nieuwe internationale handelsregels is urgent geworden.

De Europese Unie moet haar eisen inzake de internationale handelsregels baseren op de volgende criteria:

1. Nieuwe handelsregels moeten elk land de mogelijkheid geven zijn eigen ontwikkelingsmodel te kiezen en te voorzien in de essentiële behoeften van zijn bevolking. Deze regels moeten eerlijke concurrentie voor goederen en voor diensten invoeren, en mogen niet het ontstaan bevorderen van commerciële monopolies die schadelijk zijn voor de economische, sociale en culturele verscheidenheid, en die tot gevolg zouden hebben dat de overheersing van het Noordelijk over het Zuidelijk Halfrond wordt versterkt.
2. In de nieuwe internationale handelsregels moet een minimum opgenomen worden voor de verantwoordelijkheid van de staten in de sectoren sociale zaken, verkeer, gezondheidszorg, onderwijs en onderzoek.
3. De beginselen van duurzame ontwikkeling en de conclusies van de in 1992 gehouden Conferentie van de Verenigde Naties over Milieu en Ontwikkeling in Rio, met inbegrip van de verdragen inzake het klimaat en de biodiversiteit, moeten in elke handelsovereenkomst als prioriteit gelden.
4. De nieuwe internationale handelsregels moeten de sociale clausule van de Internationale Arbeidsorganisatie (ILO) in alle internationale overeenkomsten verplicht stellen.
5. De aan de grenzen geheven douanerechten moeten de verschillen in sociale en milieubescherming compenseren. De middelen die aldus worden geïnd, moeten gaan naar een fonds dat door de Internationale Handels Organisatie wordt beheerd en dat in de allereerste plaats zal worden besteed aan lokale en regionale ontwikkelingsprojecten en om de factoren welke een verstoring van de mededinging veroorzaken, te corrigeren. Het doel van deze maatregelen is het beschermen van strengere sociale- en milieuvoorschriften in de Europese Unie en het bevorderen van de eco-ontwikkeling buiten de Europese Unie.

6. Iedere vorm van octrooi op levende wezens, dat is gebaseerd op een toeëigening van genetisch materiaal, ongeacht of dit natuurlijk is dan wel door genetische manipulatie verkregen, moet worden verboden.

7. Culturele expressiemiddelen mogen niet worden behandeld als louter materiële goederen, vooral niet in de audiovisuele sector. Deze sector is van vitaal belang voor het behoud van het culturele erfgoed van de burgers en voor de ontplooiing van hun creativiteit. De bescherming van auteursrechten en naburige rechten, evenals van de morele rechten van auteurs en uitvoerende kunstenaars moet universeel worden gewaarborgd.

Dientengevolge is het van vitaal belang dat er in het kader van de Verenigde Naties op democratische basis een Internationale Handelsorganisatie wordt opgericht en zo spoedig mogelijk met haar werkzaamheden begint teneinde te zorgen voor de naleving van de overeenkomsten. De primaire taak van deze organisatie is het definiëren van de structuren voor internationale handel, die in overeenstemming zijn met bovengenoemde beginselen.

IV. LANDBOUWBELEID: DE HERVORMING HERVORMEN

1. Analyse van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid

Het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) bestaat vanaf het begin van de Europese Gemeenschap. Na de tweede wereldoorlog hadden de deelnemende Westeuropese landen een zelfvoorzieningsgraad voor voedsel van 60% en een wezenlijke behoefte aan werknemers in de industrie.

Het GLB werd daarom ontworpen met de verschillende hoofddoelstellingen:

- zelfvoorziening van voedsel van de Europese Economische Gemeenschap;
- modernisering van de landbouw;
- een grotere beschikbaarheid van agrarische werknemers voor de industrie;
- inkomensgelijkheid tussen agrariërs en werknemers in andere bedrijfstakken.

De gebruikte beleidsinstrumenten waren:

- prijsgaranties voor produkten als melk, olie- en eiwithoudende gewassen, granen en bieten;
- marktondersteuning voor vlees, wijn, enzovoorts;
- financiële prikkels voor modernisering en herstructurering;
- bescherming aan de grenzen tegen import.

Dit beleid heeft voor een aanzienlijk deel zijn doelstellingen verwezenlijkt: sedert de jaren tachtig is de Gemeenschap zelfvoorzienend, het aantal werknemers in de landbouw is sterk gedaald ten gunste van het aantal werknemers in de industrie, en de modernisering is grotendeels verwezenlijkt nu de produktiviteit per werknemer in de landbouw sterker is gestegen

dan in de industrie. De herstructureringsstrategie van de Gemeenschap, gebaseerd op prijsverlaging en financiële ondersteuning voor modernisering heeft maar al te goed gewerkt.

In de jaren tachtig verschenen de eerste barsten:

- * De grootschalige invoer van graanvervangende produkten en de explosie van de produktie van melk en granen, noopten de EG-landen ertoe te exporteren op een wereldmarkt waar de prijzen veel lager waren dan op de interne markt (sommige graansoorten werden bijvoorbeeld verkocht voor een drie maal zo lage prijs als aan de producenten werd betaald).
- * De toetreding tot de Gemeenschap van Groot-Brittannië met zijn specifieke tradities op het punt van de wereldhandel, was van invloed op de bereidheid om goedkopere landbouwprodukten te importeren zoals lamsvlees uit Nieuw-Zeeland.
- * De werkloosheid groeide in de industrie.
- * De inkomenskloof tussen grootschalige en kleinschalige landbouwers is zeer sterk vergroot. Het systeem van produktsteun bevoordeelde de grote landbouwbedrijven: 80% van de financiering ging naar de grote boeren, terwijl de overblijvende 20% werd verdeeld over 80% van de kleine en middelgrote landbouwbedrijven.
- * Veehouderijen werden geconcentreerd in gebieden dichtbij havens vanwege de bevoorrading van veevoeder per schip met uit Derde Wereldlanden aangevoerde graanvervangende produkten als sojabonen en maniok.
- * In hele regio's werd het milieu vergiftigd door uit de industriële landbouw afkomstige chemicaliën, overspoeld door tonnen dierlijke mest. De bodem en het grondwater werden vervuild door nitraten en bestrijdingsmiddelen.
- * Andere regio's die niet in staat waren de industriële ontwikkeling van de landbouw bij te benen, kregen te maken met leegloop.

Op deze situatie heeft de EG op verschillende wijzen gereageerd:

- * Prijsverlaging, bedoeld om de produktie te ontmoedigen;
- * Instelling van productiebeheersingsmechanismen, zoals de melkquota in 1984, medeverantwoordelijkheidsheffingen...
- * Toekenning van gedifferentieerde steun naar productiezone: berggebieden, benadeelde zones...

Deze maatregelen waren duidelijk onvoldoende om het GLB te wijzigen, omdat zij dezelfde logica van produktiviteitsverhoging volgde. De producenten gingen nog verder met de rationalisatie teneinde nog meer te produceren om de prijsverlagingen te overleven. In 1987-88 is men begonnen met een discussie over een hervorming van het GLB door een diepgaande wijziging van de doelstellingen. Die hervorming werd noodzakelijk door de toenemende interne

problemen zoals de begrotingscrisis als gevolg van de GLB-uitgaven, de verontreiniging van het milieu en het inkomensverlies voor de landbouwers. Maar er waren ook externe problemen, met name het hevige verzet tegen het GLB binnen de GATT vanuit de Verenigde Staten en andere agrarische exportlanden in hun concurrentiestrijd voor een aandeel op de wereldmarkt.

Illustratief voor dit conflict zijn de uitspraken van het GATT-comité tegen de Europese Gemeenschap over sojabonen in december 1989, en later weer in maart 1992, toen aan de Europese landbouwers werd gevraagd hun productie van olie- en eiwithoudende gewassen (koolzaad, zonnebloemzaad...) in te krimpen. Er werd een verregaande veroordeling uitgesproken over de gesubsidieerde export van Europese landbouwprodukten wegens oneerlijke concurrentie met de boeren in het Zuiden, waardoor die niet alleen hun exportkansen vernietigd zagen, maar zelfs uit hun eigen regionale markten werden verdrongen. De Europese exportsubsidies hebben, in het kielzog van andere vormen van indirecte Amerikaanse subsidies, de wereldmarktprijzen omlaagegebracht tot een niveau dat voor landbouwers in landen die geen vergelijkbare subsidies konden geven, catastrofaal was. De exportsubsidies hebben van de internationale markt een dumpingmarkt gemaakt.

2. De hervorming van het GLB

Na twee jaren van discussie werd de hervorming van MacSharry ontdaan van zijn aanvankelijk goede intenties (voortbestaan van kleine landbouwbedrijven en limieten aan de landbouwintensivering). De slechtste elementen bleven behouden. De belangrijkste onderdelen werden:

- * Braaklegging van 15% van de bebouwde arealen;
- * Prijsverlaging: - 30% voor granen, - 15% voor rundvlees;
- * Compenserende betalingen: per oppervlakte voor granen, per stuk voor vee en schapen;
- * Vervroegde uittredingsregelingen voor oudere boeren;
- * Milieumaatregelen voor specifieke gebieden, waarvan de tenuitvoerlegging wordt toevertrouwd aan de lidstaten.

De consequenties waren:

- * Voor de begroting van de Europese Unie het voordeel dat de begroting enkele jaren van te voren te plannen is, omdat maatstaven zoals oppervlakte en het aantal stuks vee stabiel zijn;
- * Een concurrentievoordeel op de wereldmarkt voor de goedkopere produkten uit de EU;
- * De verwachting dat de EU in de GATT een betere onderhandelingspositie zou krijgen door de vermindering van haar subsidies;
- * Blijvende onrechtvaardigheden in het systeem omdat de grootste boerderijen en de meest produktieve gebieden de meeste steun blijven ontvangen;
- * Een onheilspellende tweedeling tussen een hoog-produktieve intensieve landbouw, die slecht is voor het milieu, en landschapsbeheer op de minder produktieve gronden;

- * Het voortbestaan of zelfs verergeren van de milieubeschadiging; het beoogde gebruik van braakliggende arealen voor industriële verbouw van niet-levensmiddelen zonder de controle op maxima aan chemische residuen die voor voedingsgewassen bestaan, is duidelijk een verergerende factor.

3. Hoe de hervorming te hervormen

De door GroenLinks en haar zusterpartijen voorgestelde GLB-hervorming wil verschillende doelen nastreven:

1. Volledige benutting van Europa 's eigen potentieel voor levensmiddelenproductie, vermindering van de import van diervoeders uit Derde Wereldlanden, teneinde de voedselvoorziening veilig te stellen;
2. Ontwikkeling van een milieuvriendelijke landbouw in het gehele landbouwareaal van de Unie;
3. Inkomensgelijkheid tussen boeren en andere categorieën werkenden;
4. Instandhouding en verbetering van de kwaliteit van het voedsel;
5. Behoud van de genetische diversiteit;
6. Instandhouding van een bevolkt platteland met een bevolkingsdichtheid die voldoende is om het platteland leefbaar te houden en plattelandsgemeenschappen te laten floreren;

Voorstellen om deze hervorming uit te voeren

1. Drempelprijzen voor de invoer, die worden vastgesteld overeenkomstig de produktiekosten voor sociaal en ecologisch duurzame landbouw in de Europese Unie;
2. Belonen van een basishoeveelheid landbouwproductie per regio en bedrijf teneinde een leefbaar inkomen voor kleine en middelgrote landbouwers te garanderen;
3. Afschaffing van exportsubsidies;
4. Opnemen van graanvervangende produkten en granen in drempelprijsprocedures, teneinde buitensporige invoer te ontmoedigen;
5. Geleidelijke omschakeling van een van chemicaliën afhankelijke intensieve landbouw naar een meer duurzame en regionaal aangepaste landbouw. Daartoe een verbod van alle produkten waarvan bekend is dat zij gevaarlijk zijn voor de gezondheid maar toch in de landbouw worden gebruikt. Deze van de lijst van bestrijdingsmiddelen, onkruidverdelgers, schimmelbestrijders en hormonen. En toepassing van een ecoheffing op de overige synthetische produkten teneinde het gebruik ervan te ontmoedigen;

6. Steun voor omschakeling op biologische landbouw en voor het gebruik van produkten van de biologische landbouw in openbare instellingen (ziekenhuizen, scholen, bedrijfscantines en -cafetaria's, enzovoorts);
7. Verbod van alle wrede fokmethodes en van intensieve veehouderijen. Uitvoering van een tienjarig omschakelingsprogramma in de trant van het Zwitserse voorbeeld inzake leghennen. Een voorlichtingscampagne over de negatieve kanten van vleesconsumptie;
8. Internationale visserijquota onder auspiciën van de Voedsel- en Landbouworganisatie van de Verenigde Naties (FAO) teneinde de positie van de regionale en kleinschalige visserij veilig te stellen;
9. Verbeterde toepassing van de bestaande bepalingen inzake dierenwelzijn en de bescherming van soorten, in het bijzonder inzake een verbod om op niet-selectieve wijze en gedurende de reproductieperiode te jagen.

V. INPASSING VAN HET VERKEER IN HET MILIEU

Vooraf op het gebied van het verkeer moet dringend een ecologische omschakeling plaatsvinden. Het verkeer richt een gigantische schade aan. Momenteel wordt het grootste deel van de sociale en milieukosten niet in de prijzen doorberekend. De last dreigt steeds maar zwaarder te worden. Het volume van het goederenvervoer zal naar verwachting in 2010 met 50% stijgen. De herstructurering van de industrie in de richting van verspreid gelegen assemblagefabrieken, de invoering van de Europese Economische Ruimte, de openstelling van de landen van Midden- en Oost-Europa en vooral de voltooiing van de ongedeelde markt versterken deze trend. De Europese Unie wil nog meer verkeer bevorderen met het project van de transnationale netwerken, dat vrijwel uitsluitend gericht is op de aanleg van nog 12.000 km snelwegen extra.

De groene partijen verlangen een drastische beleidsomkering: weg van de snelwegen en het luchtvervoer, en prioriteit voor het gecombineerd vervoer over rail, per schip en over de weg. Een vermindering van de overbodige mobiliteit is nodig om de milieuschade af te weren. De externe sociale en milieukosten van alle takken van vervoer moeten bedrijfseconomisch worden doorberekend, zodat de mobiliteit van vooral het goederenvervoer duurder wordt. GroenLinks en haar zusterpartijen willen dat het wegtransport met 50% wordt verminderd.

GroenLinks en haar zusterpartijen stellen voor:

- a. Heroriëntering van het infrastructuurbeleid naar het spoor en het schip toe. Afschaffing van de regelingen die het weg- en het luchtverkeer bevoordelen.
- b. Uitbouw van een net van hoge-snelheidslijnen tegelijk met een vermindering van het continentale luchtverkeer en lange-afstandsautoverkeer. Nieuwe tracés kunnen alleen worden gekozen na een milieu-effectrapportage en indien ze in het landschap inpasbaar zijn; anders

gebruik van bestaande spoorlijnen. Wanneer HST-treinen stedelijke gebieden passeren, moeten zij langzamer rijden.

- c. Verbod van nachtvluchten naar en van vliegvelden bij woongebieden. Invoering van BTW op luchtverkeer en van accijnzen op kerosine. Een extra belasting op vluchten van minder dan 1.000 km.
- d. Stringente snelheidsbeperkingen op snelwegen, wegen en stedelijke straten. Snelheidsbegrenzers in vrachtwagens, bussen en personenauto's.
- e. Harmonisatie van de sociale voorschriften in het vervoer: aanname van een richtlijn inzake werktijden voor vrachtwagenbestuurders en luchtvaartpersoneel, behoud van de sociale beschermingsnormen van het spoorwegpersoneel. Een wereldwijde verbetering van de sociale rechten van zeelieden om het bezuinigen op sociale kosten door het varen onder goedkope vlaggen tegen te gaan.
- f. Harmonisatie van de veiligheidsnormen voor de zeescheepvaart, het wegverkeer en de luchtvaart op het hoogste niveau, met name voor het vervoer van verontreinigende en gevaarlijke goederen.

VI. KERNENERGIE UITSCHAKELEN

Onveiligheid is onlosmakelijk verbonden met het nucleaire complex, ongeacht of het gaat om het milieu, de energie, de economische factoren of de geopolitieke overwegingen.

Er is maar één strategie waarmee die onveiligheid metterdaad kan worden verminderd: een einde maken aan alle civiele en militaire nucleaire activiteiten, dit in het kader van een algemeen beleid van sluiting van kerninstallaties, dat voor het gehele Europese continent gevoerd wordt. Het Oosten en het Westen.

Het opstellen en uitvoeren van de uitschakeling van kernenergie is alleen mogelijk als essentieel deel van een breed opgezet nieuw Europees energiebeleid.

De voorstellen om de nucleaire onveiligheid onder controle te krijgen, moeten daarom op twee niveaus geformuleerd worden:

- * dat van het algemene energiebeleid;
- * dat van de nucleaire sector, met prioriteit voor het verminderen van de onveiligheid;

1. Prioriteiten van een duurzaam energiebeleid in Europa

Wanneer het Verdrag van Maastricht wordt herzien, moet de EU een echt energiebeleid uitwerken en aannemen. De voornaamste hinderpalen voor de ontwikkeling van het rationeel gebruik van energie en van vernieuwbare energiebronnen, en dus het laten varen van

kernenergie, zijn van politieke en institutionele aard en niet zozeer van technische of economische aard. Daarom is het essentieel dat de EU haar benadering baseert op:

- * Werkelijke prijzen en kostprijzen van energie

De objectieve toepassing van dit beginsel leidt tot een aanzienlijke vermindering van de subsidies op niet-vernieuwbare energiebronnen en ook tot een verhoging van de belastingdruk daarop, waardoor de sociale kosten van veiligheid, volksgezondheid en milieu beter worden weerspiegeld;

- * Herziening van de onderzoeksprioriteiten en institutionele structuren

Het is noodzakelijk de huidige hiërarchie om te keren ten gunste van aanzienlijke geldstromen voor vernieuwbare energiebronnen en energie-efficiency; ook moeten er op Europees niveau nieuwe instellingen worden opgezet, zoals een Europees Agentschap voor Vernieuwbare Energiebronnen, teneinde deze visie vast te leggen.

- * Hervorming van de energiesector

Nieuwe regelgeving, in het bijzonder in de elektriciteitssector, is nodig om structuren, doelstellingen en werkmethoden van de bedrijfstak te veranderen en deze om te buigen naar meer flexibiliteit, decentralisatie en kosteneffectiviteit.

- * Revitalisering van de openbare sector alsmede van de lokale en regionale verbanden

De lokale overheden zijn, nauw samenwerkend met de lokale en regionale verbanden, in een goede positie om een energiebesparend beleid te bevorderen op de gebieden vervoer, huisvesting, ruimtelijke ordening, afvalbeheer, overheidsopdrachten of normen voor bepaalde soorten installaties.

2. Binnen de energiesector door te voeren maatregelen

A. Herziening van het Euratom-verdrag

Het Euratom-verdrag moet in de volgende zin worden herzien:

- * Hoofdtak van Euratom wordt het organiseren van de uitschakeling van kernenergie;
- * De normen voor stralingsveiligheid worden vastgesteld op basis van uniforme maatstaven, gelet op niveau's van emissie en lozing van nucleaire centrales, beginnend met de nu geldende maximale drempel, die steeds aangepast moet worden aan de laatste en meest rigoreuze wetenschappelijke bevindingen.
- * Harmonisatie van de normen is verplicht, met een vergunnings- en inspectiestelsel onder het gezag van de Europese Unie en niet onder dat van de lidstaten;

- * Een inspectie- en toezichtsbureau wordt opgezet waarbij volledige bevoegdheid wordt verleend aan inspecteurs die onder de zeggenschap van het Europees Parlement staan;
- * Teneinde het huidige democratische tekort op dit gebied te verminderen, worden de nucleaire vraagstukken behandeld in het kader van de medebeslissingsprocedure in samenwerking met het Europees Parlement.

B. Aansprakelijkheid jegens derden

De nucleaire industrie moet jegens derden volledig en onbeperkt aansprakelijk zijn om alle kosten te dekken die voortvloeien uit eventuele ongelukken in de installatie, gedurende het transport van kernmateriaal of door besmet materiaal.

C. Einde-cyclusbeheer van de nucleaire brandstof

- * In overeenstemming met het standpunt van het Europees Parlement moet een einde gemaakt worden aan zowel de civiele en militaire programma's en activiteiten inzake het opwerken van gebruikte nucleaire brandstoffen voor toekomstig gebruik, en aan alle werkzaamheden in verband met de vervaardiging van op plutonium gebaseerde brandstof (MOX);
- * De radioactieve brandstoffen en het nucleaire afval moeten bewerkt worden in de installaties waar zij geproduceerd zijn, en hun transport verboden; voor ontheffingen moet een effectrapportage worden uitgevoerd en is democratische instemming vereist.

D. Onderzoek en Ontwikkeling

- * De Europese budgetten voor energieonderzoek moeten een afspiegeling vormen van de nieuwe oriëntaties die aan het Europese energiebeleid zijn gegeven met inbegrip van de afschaffing van kernenergie. Dit houdt in:
- * Voor kernfusie, opzegging van kredieten;
- * Voor kernsplitsing, uitsluitend handhaven van kredieten voor de behandeling voor afvalverwerking, het ontmantelen van installaties en, meer in het algemeen, alle activiteiten die voor het geleidelijk opheffen van kernenergie en de naleving van de desbetreffende veiligheidsmaatregelen noodzakelijk zijn;
- * Het bij deze omschakeling vrijgekomen budget wordt in haar geheel toegewezen aan energiebesparing en vernieuwbare energiebronnen, waarbij rekening wordt gehouden met de noodzaak om energie-technologie over te brengen naar de Oostelijke en Zuidelijke landen.

E. Nucleaire proliferatie

Stopzetting van de opwerking en van alle activiteiten van de plutoniumsector in de Europese Unie zou een grote bijdrage leveren aan de beperking van de nucleaire proliferatie in de gehele wereld. De Unie moet op dit gebied een actievere rol gaan spelen en haar invloed laten gelden in de internationale instellingen (IAEA) en onderhandelingen (voornamelijk inzake

het Verdrag tegen de verdere verspreiding van kernwapens (NPV), en daarbij de volgende eisen stellen:

- * verlenging van het NPV tot na 1995;
- * schrapping van de artikelen IV en V van het NPV (ontwikkeling van kernenergie voor vreedzaam gebruik en bevordering van kernexplosies voor vreedzame doeleinden);
- * de veiligheidsclausules moeten zonder uitzondering op alle staten worden toegepast;
- * sluiting van een verdrag waarbij alle kernproeven worden verboden;
- * hervorming van het IAEA teneinde hiervan een organisatie te maken die zich volledig toelegt op efficiënte en volledige controle op alle splijtstof voor civiel en militair gebruik. Het krijgt voor die taak noodzakelijke bevoegdheden.

In het kader van haar relaties met de Oosteuropese landen moet de Unie prioriteit geven aan het opstellen van een overeenkomst inzake veilige verwijdering en opslag van radioactief materiaal en in die landen opgehoopt afval.

F. Een nieuw kader voor de samenwerking met de Midden- en Oosteuropese landen en het Gemeenebest van Onafhankelijke Staten (GOS) op energiegebied

In overeenstemming met haar programma tot terugtrekking uit de nucleaire sector, moet de Europese Unie op internationaal niveau het voortouw nemen bij de ecologische en sociaal verantwoorde omvorming van de energiesystemen van de voormalige Oostbloklanden, en daarbij elk gebruik van kernenergie uitsluiten.

Daartoe verleent de EU op voortvarende wijze steun aan een vierjarenplan voor terugtrekking van die landen uit de nucleaire sector, met prioriteit voor de zeer spoedige sluiting (binnen een jaar) van de gevaarlijkste reactoren (RBMK en VVER 440/230), gevolgd door alle VVER 440/213 en 1000, in die volgorde.

Dit plan berust op de actieve ontwikkeling van investeringen welke gericht zijn op rationeel energiegebruik, energiebesparing, gecombineerde opwekking van warmte en elektriciteit, vernieuwing van de infrastructuur voor transport van gas en elektriciteit, modernisering van de traditionele thermische centrales, bouw van nieuwe krachtcentrales met een hoogwaardige verbranding van aardgas en vergaste steenkool (IGCC-turbines) en van vernieuwbare energiedragers.

Bij de uitvoering van dit plan moet voor alles een beroep worden gedaan op de ter plaatse aanwezige deskundigheid, waarbij de voorkeur uitgaat naar methoden voor financiële en technologische samenwerking en niet naar methoden waarbij know-how wordt geëxporteerd en bedrijfsklare installaties worden afgeleverd.

Teneinde het plan een adequaat institutioneel en financieel draagvlak te geven, moet de EU de volgende initiatieven nemen:

- * nieuwe onderhandelingen over het Europese Energie Handvest teneinde duidelijk uitdrukking te geven aan haar bezorgdheid op de gebieden milieu, energiebesparing en vernieuwbare energiebronnen: met name wordt het Protocol inzake kernenergie herzien in het licht van de doelstelling om zich uit de kernenergie terug te trekken;
- * budgettaire omschakeling van haar op kernenergie gerichte programma's "Phare" en "Takis" in overeenstemming met de nieuwe prioriteiten; er wordt alleen nog geld uitgetrokken voor sluiting van kerncentrales en de verzegeling van de splijtstofcyclus om veiligheidsredenen;
- * uitbreiding van haar programma's "Thermie" en "Joule" voor het behalen van de doelstellingen van dit plan;
- * het uitoefenen van druk op de internationale financiële instellingen (EBWO, EIB, Wereldbank) opdat deze de criteria voor toekenning van leningen in de energiesector aan de Midden- en Oosteuropese landen in die zin veranderen, dat investeringen op het gebied van energiebesparing worden bevorderd;
- * toekenning van een deel van de opbrengst van de EU-heffing op CO₂-uitstoot en op energie aan de gedeeltelijke financiering van het plan (er moet worden gedacht aan een minimumbasis van 10 miljard ecu);
- * het doen van een dringend beroep op de leden van de G 24 om hun eigen bijdragen aan het multilaterale veiligheidsfonds te verhogen, waarbij de doelstellingen ervan worden gewijzigd om ze in overeenstemming met dit plan te brengen.

VII. DE REALISERING VAN UIT MILIEUOOGPUNT DUURZAME PRODUKTIE EN CONSUMPTIE

Het Europese Milieubureau moet een Europees milieuplan uitwerken teneinde binnen een generatie, uit milieuoogpunt duurzame niveaus van produktie en consumptie in Europa te realiseren. De emissie van alle belangrijke vervuilende stoffen moet binnen de komende 30 jaar met 70% tot 90% zijn teruggebracht. Ook moeten er tussentijdse vijfjarendoelstellingen worden vastgesteld. De tien meest nijpende milieuproblemen moeten worden aangepakt.

Stop de klimaatverandering

Voor de bestrijding van het broeikaseffect zijn de groene partijen niet tevreden met de officiële EU-doelstelling van een stabilisatie in het jaar 2000. Wij strijden voor een vermindering met 20% in de EU van het belangrijkste broeikasgas, kooldioxyde in het jaar 2000 en daarna in 2010 een vermindering met 50% ten opzichte van het niveau van 1990. Alleen wanneer het rijke gedeelte van de planeet zijn emissie van broeikasgassen vermindert, is een wereldwijde stabilisatie omstreeks 2000 mogelijk. Door een combinatie van een Europees energiebesparingsprogramma en een geleidelijk oplopende energie/koolstofheffing die in 2000 tenminste 20 dollar per vat olie moet bedragen, kan deze doelstelling van een vermindering met 20% worden bereikt.

Behoud de biologische verscheidenheid

Ieder jaar weer verdwijnen er in Europa planten- en diersoorten voorgoed, waardoor onze natuur en ons erfgoed verschrallen. Tweeduizend Europese plantensoorten zijn in gevaar. Teneinde een halt toe te roepen aan het verlies aan biologische soortenrijkdom, moeten hun habitat en hun kwetsbare ecosystemen worden beschermd. Natuurbeschermingsgebieden moeten tegen 2000 tenminste 30% van heel Europa bestrijken. Tenminste 10% moet streng worden beschermd. De bosbouw in Europa is gebaseerd op monocultuur en het gebruik van zware technologie. Duurzame bosbouw moet algemeen worden en het oude, oorspronkelijke Europese bos moet een specifieke bescherming krijgen.

Giftige afvalstoffen

Het natuurlijk milieu wordt vervuild door de verspreiding van gevaarlijke stoffen als bestrijdingsmiddelen, radioactieve stoffen, zware metalen en chloorhoudende polyaromatische koolwaterstoffen. Die schadelijke stoffen zijn giftig voor planten, dieren en mensen. Om dit probleem de baas te worden, zijn verscheidene programma's noodzakelijk. Uitvoer van giftig afval uit de EU moet volledig worden verboden. Het is vooral noodzakelijk om een strategie uit te stippelen voor de conversie van de chloorindustrie om alle lozingen van chloorhoudende stoffen in het milieu te beëindigen.

Afvalbeheer

De Europese Unie moet afval gaan behandelen als een milieuprobleem en niet als koopwaar. De benadering van GroenLinks en haar zusterpartijen is (1) preventie, (2) hergebruik en (3) recycling. Een Uniebelasting op afval is slechts een noodzakelijke eerste stap.

Stop het verspillen van de hulpbronnen

De aarde is eindig. Ook de voorraden aan fossiele brandstoffen en grondstoffen zijn eindig. Onze lange-termijndoelstelling is een scenario zonder fossiele brandstoffen. Energiebesparing en vernieuwbare energiebronnen zoals zonne-, wind- en waterkracht en biomassa zijn het antwoord. Aardgas en uit kolen gewonnen gas zullen bijdragen aan een schone overgang naar een maatschappij zonder fossiele brandstoffen.

Zuiniger gebruik, hergebruik en recycling van materialen, vormen het antwoord op de noodzaak het grondstoffengebruik te beperken. De producenten moeten verantwoordelijk worden gemaakt voor de gehele levenscyclus van hun produkten. Quota voor delfstoffenwinning en het gebruik van bepaalde natuurlijke hulpbronnen kunnen noodzakelijk zijn om schaarse voorraden voor volledige uitputting te behoeden.

Voorkom gaten in de ozonlaag

De EU moet streven naar een spoedige herziening van het Protocol van Montréal/Londen/Kopenhagen teneinde een wereldwijd akkoord te bereiken voor het zo spoedig mogelijk stopzetten van de produktie van alle chloorfluorkoolwaterstoffen (CFK's) en van halonen en andere stoffen die de ozonlaag aantasten. De Unie moet een goed voorbeeld geven

door onmiddellijk de produktie van stoffen die de ozonlaag aantasten, te stoppen en de bestaande voorraden zorgvuldig te vernietigen.

Stop de zure regen

In bepaalde delen van Europa, met name het Verenigd Koninkrijk, Nederland, Duitsland, Polen en de Tsjechische Republiek, is de jaarlijkse atmosferische zuurbelasting 30 keer zo hoog als de natuurlijke belasting van 200 zuureenheden per jaar. In de EU moet 80% van de landoppervlakte meer verdragen dan de "kritische zuurbelasting" van 400 zuureenheden. Stevige groene belastingen op zwaveldioxyde en stikstofoxydes zijn noodzakelijk (Zweden heft reeds een belasting op zwavel).

Stop de algenverbreiding

De verbreiding van algen komt door een buitensporig gebruik van plantenbemesting, fosfaten en nitraten. De voornaamste oorzaken zijn drijfmest, kunstmest en verschillende soorten afvalstoffen. De remedies zijn: biologische landbouw en een goed beleid inzake afvalbeheer.

Geluidsoverlast

De voornaamste oorzaak van geluidsoverlast is het toenemende weg- en luchtverkeer. Een Europese belasting op vliegtuig-, vrachtwagen- en ander motorvoertuigenlawaaai is noodzakelijk.

Smog

Zomersmog wordt voornamelijk veroorzaakt door emissies die de mens teweegbrengt, vooral door auto's en in mindere mate door organische oplosmiddelen. Een vermindering met 90% van vluchtige organische stoffen en van schadelijke emissies van organische oplosmiddelen in het jaar 2000 kan een einde maken aan de zomersmog. Wintersmog wordt veroorzaakt door soortgelijke, door de mens veroorzaakte emissies en ook door kleine deeltjes, waarvan de emissie niet goed bekend is, al zijn de voornaamste bronnen industriële processen, energieopwekking, ruimteverwarming en auto's. Voor kleine deeltjes zijn speciale preventieprogramma's nodig.

De methoden om deze milieuproblemen op te lossen zijn de volgende:

De prijzen moeten de uitdrukking zijn van de ecologische werkelijkheid. Alle maatschappelijke en milieukosten moeten erin doorberekend worden. Een manier om dat te doen is een stelsel van ecoheffingen op niet-vernieuwbare energievormen, schaarse grondstoffen en uit milieuoogpunt schadelijke activiteiten. Opnieuw bruikbare, repareerbare en te recyclen produkten moeten worden aangemoedigd. De producenten moeten verantwoordelijk worden gesteld voor hun produkten "van de wieg tot het graf". Een andere methode wordt gevormd door eco-keurmerken met participatie van milieugroepen. Alle particuliere en overheidsbedrijven moeten worden verplicht een milieu-jaarverslag op te stellen. Milieu-effectrapportages met participatie van individuele staatsburgers en milieuorganisaties, moeten verplicht worden gesteld en moeten een zogenoemde nuloptie inhouden. De Europese wetgeving moet aan de individuele

burgers vrije toegang verschaffen tot informatie van het bedrijfsleven en overheden over de toestand van het milieu.

VIII. NOORD-ZUID: samenwerking voor eco-ontwikkeling met de Derde Wereld

Het Verdrag van Maastricht dat sedert 1 november 1993 van kracht is, kent voor het eerst als onderdeel van de communautaire beleidsvormen een samenwerkingsbeleid, en beoogt een harmonisatie van het nationale beleid op dit gebied.

Vandaag de dag moet vastgesteld worden dat hulp door de Unie als zodanig aan de Derde Wereld niet aan een werkelijke democratische controle is onderworpen en dat zij vanuit begrotingsoogpunt marginaal blijft:

- * de begroting van het Europees Ontwikkelingsfonds dat de Overeenkomst van Lomé - een steunpilaar van het ontwikkelingsbeleid van de Unie - financiert, blijft in handen van de lidstaten: Commissie en Raad spelen de hoofdrol doordat zij samen dat (karige) Uniebudget vaststellen;
- * de EU-hulp vertegenwoordigt slechts 12% van alle hulp van de lidstaten en 3,5% van de totale hulp. Dit percentage is de laatste 10 jaar onveranderd gebleven. Meer dan een vijfde van deze hulp wordt gegeven in de vorm van voedselhulp, die in feite vooral tot doel heeft de landbouwoverschotten van de Unie op te ruimen.

De heroriëntering van het Uniebeleid naar ecologische ontwikkeling, zoals voorgesteld door de groene partijen, moet natuurlijk concreet gestalte krijgen in de keuzes bij de ontwikkelingssamenwerking en door middel van alle vormen van Uniebeleid met gevolgen voor de Noord-Zuidrelaties. De EU moet eerlijke en stabiele prijzen bevorderen voor de grondstoffen die voor vele zuidelijke landen van bijzonder belang zijn.

Ervan uitgaande dat wat men ontwikkelingshulp noemt, alleen maar het gebrek aan evenwicht tussen Noord en Zuid kan corrigeren als die gepaard gaat met een algemene herziening van de internationale betrekkingen, en overwegend dat alle actie moet worden beheerst door het motto: "het is beter minder te nemen dan meer te geven", stellen de groene partijen de volgende 10 maatregelen naar voren:

1. coördinatie van het nationale ontwikkelingsbeleid om de relaties te doorbreken die nog uit de koloniale periode stammen, en de ontwikkelingshulp te concentreren op het bestrijden van de armoede en het bevorderen van de zelfvoorziening;
2. streven naar en uitvoeren van een Unieakkoord waarbij elke lidstaat ermee instemt om tegen het jaar 2000 1% van zijn BNP aan ontwikkelingshulp te besteden;
3. bewerkstelligen dat 50% van de projecten ten goede komen aan vrouwen in ontwikkelingslanden, hetgeen inhoudt dat deze projecten gericht moeten zijn op het voldoen

aan de basisbehoeften van de bevolking, met speciale aandacht voor de effecten van ontwikkelingsprojecten op kinderen;

4. het geografisch en sociaal herverdelen van de hulp, om te waarborgen dat zij de armste bevolkingsgroepen bereikt, dus ook hervorming van het Stelsel van Algemene Preferenties om de toegang van de matig ontwikkelde landen tot de gemeenschappelijk markt te verbeteren;
5. het beëindigen van alle structurele voedselhulp en beperking van de verzendingen tot noodhulp, hoofdzakelijk op basis van driehoeksovereenkomsten (door de EU gefinancierde levering van overschotten uit het ene zuidelijke land naar een ander zuidelijk land waar tekorten zijn);
6. het toepassen van Europese wetgeving waarbij de verplichting om goederen en diensten te kopen in het land dat de hulp geeft, wordt verboden;
7. het Europees Ontwikkelingsfonds (EOF) van de Overeenkomst van Lomé moet worden opgenomen in de begroting van de EU, zodat het onder het toezicht van het Europees Parlement komt;
8. hervorming van het Stabex-systeem aan de hand van de volgende criteria:
 - prioriteit voor de armste landen;
 - directe toewijzing van de steunfondsen aan de producenten;
 - diversificatie van de productie en ontwikkeling van de sociale structuren;
9. het institutionaliseren van de EU-hulp voor initiatieven welke alternatieve handel bevorderen;
10. het zorgen voor een effectieve juridische toetsing van de toepassing van bovengenoemde criteria op alle overeenkomsten welke de EU met ontwikkelingslanden sluit.

Verander de internationale betrekkingen

Verschillende problemen ondermijnen - soms op mogelijk beslissende wijze - de toekomst van het Zuiden en hinderen de ecologische ontwikkeling. Zij moeten door de EU op een voortvarende manier worden aangepakt, ofwel in de context van haar eigen beleid (met name handelspolitiek) of in het kader van internationale organisaties (VN, GATT, Wereldbank, IMF) waarin de EU een belangrijke politieke rol speelt.

1. Schrap de schuld van de ACS-landen

De kwijtschelding van de schuld van de landen in Afrika, het Caribisch-gebied en de Stille Oceaan (ACS) moet als volgt gebeuren:

- * globale onderhandelingen die gebaseerd zijn op het beginsel van de gemeenschappelijke verantwoordelijkheid van het Noorden;

- * bevrozing van de in Europa aangehouden bezittingen van politieke machthebbers die zichzelf ten koste van arme landen onrechtmatig hebben verrijkt;
- * onderzoek naar de voorzieningen die banken in het Noorden voor openstaande schulden hebben getroffen;
- * onmiddellijke en onvoorwaardelijke kwijtschelding van de schuld van de armste landen.

2. Bestrijd de armoede en bevorder de naleving van de mensenrechten

- * daadwerkelijke naleving van de mensenrechten vereist dat wordt voorzien in de elementaire behoeften van de bevolking op voedsel, huisvesting, onderwijs en medische zorg;
- * bestrijding van analfabetisme; onderwijsprogramma's zijn doeltreffende methoden om de participatie van de bevolking in de democratie te stimuleren;
- * democratie moet de enige voorwaarde zijn die door schuldeisers wordt gesteld, en moet in de plaats komen van economische voorwaarden (zoals de door institutionele crediteuren geëiste structurele aanpassingen) die de noodzakelijke middelen onttrekken aan sociale overheidsuitgaven die nodig zijn om de grondslagen van democratie en mensenrechten op te bouwen.

3. Verbied een autoritaire houding op het gebied van geboortepanning

Aangezien het recht op seksualiteit en voortplanting een onvervreemdbaar menselijk recht is, moet de EU elke poging afwijzen om ontwikkelingshulp te koppelen aan de uitvoering van een geboortebeperkingsbeleid.

Anderzijds moet zij bijdragen tot:

- * het waarborgen van een algemene en gratis toegang - niet gebaseerd op enigerlei vorm van discriminatie - tot seksuele opvoeding en een uitgebreid pakket van veilige, zekere en effectieve voorbehoudsmiddelen en tot daarmee verband houdende gezondheidsdiensten;
- * het afschaffen van alle criteria, regels en procedures welke een hinderpaal vormen voor het verschaffen van informatie over deze voorbehoudsmiddelen en de vrije keuze daarvan.

4. Garandeer de waardigheid van de inheemse bevolkingsgroepen

Er mag geen project worden gelanceerd dat betrekking heeft op inheemse bevolkingsgroepen of dat op hun grondgebied wordt uitgevoerd, zonder dat hun rechten worden erkend, zonder dat zij vooraf worden geraadpleegd en bij het beheer ervan worden betrokken. De EU moet de inheemse bevolkingsgroepen als partners erkennen, met name

- * door concrete inhoud te geven aan het besluit van de Raad van december 1992 om de rechten van etnische minderheden te bevorderen;

- * door in overeenkomsten en verdragen een clause inzake de rechten van de inheemse bevolkingsgroepen op te nemen.

IX. EEN EINDE MAKEN AAN DE SOCIALE UITSLUITING

In de Europese Unie zijn vele mensen naar de zelfkant van de samenleving gedrongen. De sociale uitsluiting neemt op gevaarlijke wijze toe, en wordt verergerd door de langdurige werkloosheid. Op dit moment zijn meer dan achttien miljoen personen in de EU zonder werk, en binnen een paar maanden zal dit cijfer nog eens drie miljoen hoger zijn. Niet minder dan vijftig miljoen personen in de EU leven beneden de armoedegrens. De kloof tussen de rijke regio's en de arme of perifere regio's wordt steeds dieper. Slechts vagelijk herinneren we ons het verslag-Cecchini (1988) waarin als resultaat van de vervolmaking van de Interne Markt vijf miljoen extra banen werden voorspeld. En nu vestigt het laatste Witboek van Delors alle hoop op traditionele economische groei en meer concurrentie op de wereldmarkten.

Voor GroenLinks en haar zusterpartijen is de doelstelling van werk voor allen een essentiële prioriteit. Die moet doorslaggevend zijn voor het gehele economische en sociale beleid. In het kader van voorstellen voor ecologische ontwikkeling steunen wij het scheppen van nieuwe activiteiten die beantwoorden aan behoeften waarin tot nu toe niet werd voorzien of die niet werden betaald, alsmede een betere herverdeling van de arbeid.

Tot nu toe was het sociale beleid van de EU uiterst beperkt, deels door de verscheidenheid aan systemen en tradities in de lidstaten. Voor het grootste deel is dat door de combinatie van een gebrek aan politieke wil, de zwakke positie van het Europees Parlement en de vereiste unanimiteit voor bepaalde beslissingen waardoor het beleid de gegijzelde van één dwarsliggende regering wordt.

GroenLinks en haar zusterpartijen verlangen een drastisch vernieuwde benadering die de vitaliteit van de Europese welvaartsstaat herstelt en de sociale uitsluiting beëindigt. De groene partijen bekritisieren de blindelinge economische groei, omdat die ten koste gaat van het milieu en het werkgelegenheidsprobleem niet oplost. Wij willen geen stopzetting van de economische groei, maar een verandering van richting en inhoud ervan. Een nieuwe manier van ontwikkeling is nodig: "duurzame ontwikkeling" of gewoonweg eco-ontwikkeling zoals wij het liever noemen.

In de meest vervuilende sectoren zal de groene omvorming van de economie inderdaad een banenverlies teweegbrengen. Maar zij creëert ook vele nieuwe banen, speciaal in de milieusector. Veelal zal zij een verschuiving in werkgelegenheid teweegbrengen, bijvoorbeeld uit de kernenergie naar vernieuwbare energiebronnen, van industriële naar biologische landbouw.

Meer nieuwe banen kunnen worden geschapen door de arbeid goedkoper te maken, door de belastingdruk van arbeid te verschuiven naar kapitaal, energie en schaarse grondstoffen. Verder is een herverdeling geboden van het betaalde werk, waardoor een bijdrage wordt

geleverd aan een eerlijke verdeling tussen mannen en vrouwen van betaalde en niet-betaalde arbeid.

De noodzakelijke vernieuwing van het stelsel van sociale zekerheid moet voor iedere persoon individuele rechten omvatten, die los staan van relaties met andere personen. Wij wijzen het huidige streven af dat de welvaartsstaat wil ontmantelen om "concurrerend te blijven". Om het heel duidelijk te zegen: een goed stelsel van sociale zekerheid is duur, maar het zijn prijs aan belastingen en premies meer dan waard.

GroenLinks en haar zusterpartijen stellen voor:

- a) Schepping van nieuwe "ecologische" banen in sectoren als vernieuwbare energie, recycling, openbaar vervoer, reiniging van bodem en water en de heroriëntering van het landbouwbeleid naar het behoud van het boerenbedrijf en andere werkgelegenheid op het platteland.
- b) Algemene vermindering van de arbeidstijd in verschillende vormen: vierdaagse werkweek van 35 uren, bevorderen van deeltijds werk, geen beperkingen op de vrijwillige keuze van deeltijdwerk en gegarandeerde gelijke rechten voor werknemers in deeltijd. De EU moet een ontwikkeling stimuleren naar een samenleving waarin de beschikbare hoeveelheid werk gelijk wordt verdeeld.
- c) Het uitstippelen van een industriebeleid dat schone produktielijnen, technologieën en produkten stimuleert en algemeen invoert. Geleidelijke verdwijning van die bedrijfstakken die niet verenigbaar zijn met ecologische ontwikkeling (kerncentrales, chloorchemie, wapenproductie) en omschakeling van andere bedrijfstakken zoals de autoindustrie, de verpakkingindustrie en de chemische industrie.
- d) Uitbreiding van essentiële openbare diensten als onderwijs, volksgezondheid, kinderopvang. De EU moet zorgen voor een kader dat een voldoende niveau van openbare dienstverlening op lokaal en regionaal niveau garandeert, ook in perifere gebieden.
- e) Het steunen en uitbouwen van plaatselijke initiatieven voor het opzetten van coöperaties en voor het opstarten van bedrijven in voorsteden en op het platteland.
- f) Het in alle lidstaten invoeren van ofwel minimumlonen en minimumniveaus voor bijstand aan personen zonder middelen van bestaan, dan wel van een gegarandeerd basisinkomen, in beide gevallen gekoppeld aan het gemiddelde loon in die lidstaat, waardoor een bestaan boven de armoedegrens wordt gegarandeerd.
- g) Volstrekt gelijke behandeling van mannen en vrouwen bij de toegang tot de arbeidsmarkt, beloning en in de sociale zekerheid.
- h) Hervorming van de desbetreffende artikelen van de Economische en Monetaire Unie in de zin dat volledige werkgelegenheid en een eerlijke inkomensverdeling doelstellingen voor het 1996-stadium worden.

- i) Vaststelling van minimumniveaus van sociale bescherming, waarover met gekwalificeerde meerderheid in plaats van met eenparigheid van stemmen in de Raad wordt besloten volgens de procedure van medebeslissing van het Europees Parlement.
- j) Acties op internationaal niveau (EU, Verenigde Naties, GATT) ter voorkoming van sociale en milieudumping. Opneming van de sociale clausule van de Internationale Arbeidsorganisatie (ILO) in alle handelsovereenkomsten. De EU als zodanig moet de overeenkomst van de Internationale Arbeidsorganisatie (ILO), de Europese Conventie voor de rechten van de mens en het Sociale Handvest van de Raad van Europa (dat momenteel wordt herzien) ratificeren.
- k) Omvorming van het nieuwe leningmechanisme van het Europees Investeringsfonds en de Europese Investeringsbank, teneinde regionale ecologische ontwikkelingsprojecten, industriële omschakeling, promotie van de niet-commerciële sector en milieubescherming te financieren. De EU moet steun geven aan het recht op huisvesting door een beleid van goedkope leningen voor de renovatie van huizen en de sociale woningbouw.
- l) Instelling van Europese ondernemingsraden in multinationale organisaties, en dat niet alleen voor de informatiestromen maar ook om echte participatie van de werknemers op Europees niveau mogelijk te maken.

X. GEBRUIK MONETAIR BELEID VOOR EUROPA, NIET ANDERSOM

Het Verdrag van Maastricht legt het accent op de invoering van één munt als belangrijkste middel om Europa te verenigen. Maar gaandeweg lijkt de geforceerde mars naar één munt Europa eerder te verdelen. Het is onverantwoordelijk één munt te willen invoeren nog voordat de EU een solide sociale dimensie heeft. Dit impliceert namelijk dat absolute voorrang wordt gegeven aan prijsstabiliteit. De redelijke doelstelling om de inflatie in de hand te houden, moet worden nagestreefd in combinatie met andere sociale en economische doelstellingen zoals werkgelegenheid, sociale zekerheid en ecologische wederopbouw.

Europa moet niet zozeer worden samengebracht door het oprichten van nieuwe monetaire instellingen, maar door het nastreven van echte convergentie tussen de verschillende economieën binnen de EU. Indicatoren als het inkomen per hoofd van de bevolking, het uitsluitingspercentage en de milieuschuld zijn van belang. Voor één enkele munt is het nodig dat er grotere inkomensoverdrachten naar de zwakkere gebieden plaatsvinden, tot welke overdrachten de rijke gebieden tot nu toe niet bereid zijn. Intussen wordt het scepticisme van groene partijen versterkt door de catastrofale ervaring met de overhaaste monetaire unie in Duitsland.

De lidstaten van de EU zijn verwickeld in een internationale concurrentieslag om de belastingtarieven te verlagen. Vooral de factor kapitaal en de wereldgoederenhandel slagen erin om het betalen van een eerlijk aandeel van de belastingdruk te vermijden. Dat gaat ten koste van de factor arbeid en de lokale produktie en consumptie. Alleen EU-normen voor nationale belastingen kunnen leiden tot een evenwichtige verdeling van de belastingdruk.

GroenLinks en haar zusterpartijen stellen voor:

1. Voorrang voor nieuwe convergentiecriteria zoals BNP/inwoner, mate van sociale uitsluiting en milieuschuld.
2. Ontwikkeling van economische programma's die specifiek zijn voor de verschillende lidstaten of regio's, zodat de zwakste hun structurele handicaps kunnen overwinnen, en niet de algemene toepassing van bezuinigingsmaatregelen. De economische politiek moet een waarachtige flexibiliteit tonen die de eventueel noodzakelijke aanpassingen overeenkomstig de specifieke situatie in landen en regio's mogelijk maakt. Aan die landen die dat nodig hebben, moeten verschillende methoden en einddata worden gegund. Vermindering van de begrotingstekorten en stringente prijsstabiliteit zijn niet onze allerhoogste prioriteit. Het doel van monetair beleid is niet om een nul-inflatie te krijgen, maar om de inflatie onder controle te houden.
3. Er moeten regels voor de financiële markten komen om de door het vrije verkeer van kapitaal veroorzaakte geldspeculatie aan banden te leggen, teneinde wilde fluctuaties van de wisselkoersen die geen verband houden met de toestand van de reële economieën, te voorkomen.
4. Belastingharmonisatie binnen de Unie die meer is dan de wederzijdse erkenning van de nationale wetgeving, vooral op het gebied van de vennootschapsbelasting, dit om te voorkomen dat ondernemingen zich wegens fiscale dumping verplaatsen.
5. Herziening van het regionale en het structuurbeleid, in de richting van het ontwikkelen van een gemeenschappelijke budget om tegemoet te komen aan de reële convergentiebehoeften, dit in overeenstemming met de heroriëntering van de economie naar ecologische ontwikkeling.
6. Een gemeenschappelijk begrotingsbeleid houdt niet alleen rekening met de uitgaven, maar houdt zich ook bezig met de inkomensniveaus. Er moeten mechanismen voor fiscale egalisering worden overwogen teneinde de buitensporige economische onevenwichtigheden tussen de regio's te verminderen. Dat moet gebeuren samen met de invoering van het voorstel van de groene partijen voor een heffing op energie en CO₂-uitstoot. Er moet een centraal budget worden gehanteerd voor het opvangen van de monetaire schokeffecten op kwetsbare regio's. Zonder dit budget worden de regionale verschillen nog verder verscherpt, hetgeen strijdig is met de doelstelling van het versterken van de economische en sociale samenhang in de gehele Unie.
7. Behoud van de mogelijkheid van periodieke aanpassingen van de wisselkoersen binnen het Europees Monetair Stelsel, teneinde een mate van flexibiliteit te verkrijgen die noodzakelijk is voor de structurele aanpassingen zonder dat men zich blootstelt aan onbeheerste wisselkoersfluctuaties. Eén enkele munt en de Centrale Europese Bank kunnen van dit proces het resultaat zijn, maar niet van een geforceerde mars die de meeste lidstaten niet kunnen bijbenen.
8. Maatregelen tegen belastingontwijking en het witwassen van geld, zoals een herziening van de regels voor het bankgeheim.

XI. EUROPEES BURGERSCHAP: opening naar de buitenwereld

Het Verdrag van Maastricht heeft het begrip "burgerschap van de Unie" ingevoerd, dat de innovaties hoofdzakelijk beperkt tot het stemrecht. De groene partijen zijn echter ernstig bezorgd om andere zaken zoals vrij verkeer, immigratie en asielrecht.

Zowel de beoogde methode om deze zaken te regelen, als de manier van formuleren zijn ontoereikend. De beloofde, maar nog steeds niet gerealiseerde afschaffing van de grenzen voor het vrije personenverkeer, is in feite enkel een verlichting van de controles die geldt voor onderdanen van de lidstaten. Er is geen initiatief in de maak om het vrije verkeer ook te doen gelden voor de ongeveer negen miljoen legaal in de Unie verblijvende onderdanen van niet-EU-staten.

Wat de bestrijding van drugs en criminaliteit, de samenwerking tussen politie, douane en justitie en de strafrechtelijke samenwerking betreft, zij hebben alle twee dingen gemeen: zij zijn gebaseerd op een uitsluitend repressieve benadering en zij worden met de grootste geheimzinnigheid bedisseld door de intergouvernementele instanties, meestal door ambtenaren die geen enkele verantwoording voor hun besluiten hoeven af te leggen, zeker niet aan het Europees Parlement.

Het Europees burgerschap moet worden gebaseerd op de volgende beginselen:

1. Het burgerschap van de Unie mag geen gesloten concept zijn. Onderdanen van een lidstaat worden automatisch burgers van de Unie. Ook onderdanen van derde landen die drie tot vijf jaar legaal in een EU-land verblijven, moeten een gemakkelijke staatsburger kunnen worden van het land waar zij wonen, samen met het burgerschap van de Unie, terwijl zij tegelijkertijd de nationaliteit van hun land van oorsprong moeten kunnen behouden (dubbele nationaliteit).
2. Legaal verblijvende onderdanen van derde landen die geen of nog geen Europese nationaliteit hebben, moeten een garantie krijgen voor hun fundamentele rechten, met inbegrip van het recht op vrij verkeer (Artikel 8A van het EU-Verdrag) door middel van een Europese verblijfskaart.
3. Verblijfsgerechtigden moeten ook kunnen profiteren van een aantal specifieke rechten, met name gezinshereniging, toegang tot de arbeidsmarkt, beroepsopleiding, administratieve onafhankelijkheid voor vrouwen, actief en passief kiesrecht voor plaatselijke verkiezingen. Daartoe moet een kaderrichtlijn worden opgesteld en aangenomen betreffende de rechtspositie van onderdanen van niet-EU-landen.

Asielrecht en vluchtelingenstatus

Het asielrecht moet worden erkend als een grondrecht van het individu en in alle EU-staten worden gerespecteerd. Overmatig gedetailleerde maatregelen die bedoeld zijn om de toepassing ervan te dwarsbomen, moeten worden ingetrokken. Iedere asielzoeker heeft er recht op dat zijn of haar aanvraag naar behoren wordt onderzocht en dat hij of zij op een waardige en correcte manier wordt behandeld zolang de aanvraag loopt. Mensen die wegvluchten uit

oorlogssituaties, met inbegrip van burgeroorlog, racisme, massale seksueel geweld en andere vormen van vervolging, alsook voor natuur- en milieurampen, moeten toegang tot de vluchtelingenstatus krijgen en de nodige bijstand en bescherming genieten in het kader van de Europese solidariteit.

Immigratie

De Europese Unie mag geen vesting worden. Na de val van de Berlijnse muur moet voorkomen worden dat nieuwe muren worden opgetrokken die bestaan uit controles en politiebewaking. Groene partijen gaan niet mee met de paranoïde gedachtenwereld van regelingen als het verdrag van Schengen, maar dringen er bij de EU juist op aan te kiezen voor een waarachtig humaan immigratiebeleid.

Individuele rechten in de Europese Unie

De rechten van het individu worden in Europa niet altijd gerespecteerd. Discriminatie wordt een alledaagse realiteit. Daarom vragen GroenLinks en haar zusterpartijen dat de EU een waarborg geeft van non-discriminatie, met name voor mensen die door hun nationaliteit, etnische identiteit, seksuele voorkeur, filosofische of godsdienstige overtuiging, hun handicap of ziekte, hun positie als gevangene, gewetensbezwaarde, asielzoeker, enzovoorts, meer dan anderen aan discriminatie of zelfs mishandeling zijn blootgesteld.

Drugsbestrijding

Nu de oorlog tegen de drugs op een mislukking blijkt te zijn uitgelopen, zou het op de korte termijn goed zijn een beleid tot beperking van de schade te stimuleren, teneinde de met drugs verbonden risico's te verminderen, en wel door het zorgen voor sociale hulp aan verslaafden, voor vervanging van injectienaalden en voor het beschikbaar stellen van vervangingsprodukten. Ook moet overwogen worden om verder te gaan dan simpelweg verbieden, door het bepleiten van een rechtsstelsel als herziening van de Conventie van de Verenigde Naties inzake drugs, met het doel om in de eerste plaats de grote criminele organisaties te verslaan die in drugs handelen en die profijt trekken uit het mislukken van de thans toegepaste benadering.

Racisme en extreem rechts

De opkomst van het racisme en van extreem rechts in Europa vormt een reële bedreiging voor personen en de democratie. Racistische misdaden en agressie blijven maar al te vaak ongestraft, hun slachtoffers vergeten. De autoriteiten moeten prioriteit geven aan preventie, elke vorm van intolerantie bestrijden en zorgen voor de noodzakelijke bescherming van potentiële en feitelijke slachtoffers van racistische handelingen. Het beste tegengif tegen racisme is integratie en afschaffing van de discriminatie tegen afwijkend gedrag. Groene partijen zijn voor een open samenleving die multicultureel en multi-etnisch is.

Europese samenwerking op het gebied van justitie en binnenlandse zaken

Het Europese gemeenschappelijk beleid op al deze terreinen moet worden uitgestippeld met deelneming en instemming van de nationale parlementen en het Europees Parlement en

moet worden onderworpen aan een behoorlijke democratische controle. De uiterst gevoelige aangelegenheden in verband met de individuele rechten mogen niet alleen bij louter interministeriële afspraken worden geregeld (zoals de ad hoc groep immigratie) of bij internationale overeenkomsten (zoals de akkoorden van Schengen, Dublin en dat inzake Interpol).

Culturele identiteit

De Europese identiteit wordt gekenmerkt door de wisselwerking van verschillende culturen: verscheidenheid, complexiteit en permanente verandering zijn de kernbegrippen. De rol van de Europese Unie is erin gelegen de culturele uitwisselingen aan te moedigen en de culturele verscheidenheid te beschermen en te ontwikkelen, met als speciale opdracht het steun geven aan minderheidstalen. Het voorstel van de Groene Fractie in het EP om culturele ontwikkeling onder de regionale financieringsdoelstellingen op te nemen, werd door het Europees Parlement overgenomen, maar werd door de Raad en de Commissie nog niet aanvaard.

Media

Het medialandschap in Europa is in een proces van concentratie en commercialisering bezig zijn verscheidenheid en kwaliteit te verliezen. Om borg te staan voor verscheidenheid, moet de Europese audiovisuele produktie worden gestimuleerd.

XII. BEVORDERING VAN DE GELIJKHEID VAN DE GESLACHTEN

Bij de noodzakelijke omvorming van de samenleving is het van essentieel belang dat vrouwen het recht op zelfbeschikking krijgen, met inbegrip van een individuele rechtspositie binnen het stelsel van sociale zekerheid. Ondanks al hun verschillen hebben alle lidstaten gemeen dat de rechtspositie van de geslachten ongelijk is. Discriminatie op grond van geslacht moet in alle sferen van het maatschappelijke en culturele leven worden bestreden.

De administratieve eenheid Gelijke kansen binnen de Europese Commissie werkt regionale programma's voor positieve actie wegens ideologische motieven (vrije concurrentie) tegen. De groene partijen keuren die houding af. De Groene Fractie in het Europees Parlement zal in samenwerking met het Europese Vrouwen Netwerk en de Europese Vrouwen Lobby een beleid voeren van positieve actie voor vrouwen op alle terreinen. Dit houdt in:

1. Gelijkheid tussen vrouw en man en volledige democratische participatie van vrouwen in alle sectoren van de samenleving.
2. Totdat beide geslachten gelijkheid hebben bereikt, is er positieve actie, zoals quota, nodig om de participatie van vrouwen in de openbare en de particuliere sector te bewerkstelligen. Toegang van vrouwen tot de hogere echelons van betaalde arbeid moet worden gegarandeerd.
3. Integratie van vrouwen in betaalde arbeid moet voor de structuurfondsen prioriteit hebben.

4. Vrouwelijke immigranten moeten individuele verblijfsvergunningen krijgen, ongeacht gezins- of huwelijkse status.
5. In associatie- en samenwerkingsovereenkomsten moeten vrouwenrechten worden opgenomen, waarbij het uitgesloten wordt dat extra-territoriale handhaving van traditionele of religieuze beperkingen van de rechten van vrouwelijke immigranten binnen Europa aanvaard wordt.

XIII. DE DEMOCRATISERING VAN DE EUROPESE INSTELLINGEN

GroenLinks en haar zusterpartijen zijn voor de Europese integratie. De Europese Unie zal - ondanks alle terechte kritiek en ook al kan zij niet in haar eentje een paneuropese integratie bewerkstelligen - in dit proces een belangrijke factor zijn. De vier kernbegrippen van de noodzakelijke hervorming zijn: een paneuropese benadering, democratie, sociale ecologie en decentralisatie.

Maar het Verdrag van Maastricht heeft de Unie op een heel ander spoor gezet. De intergouvernementele structuur werd versterkt en niet het medebeslissingsproces waarbij het Europees Parlement betrokken wordt. De geheime conclaven van de twaalf nationale delegaties in het Comité van Permanente Vertegenwoordigers en de verschillende ministerraden betekenen een verdere uitholling van de effectieve controle van de nationale parlementen over hun regeringen.

Het is dringend noodzakelijk met nieuwe initiatieven te komen om aan een in het slop geraakte Unie een nieuwe stimulans te geven. Nu is zij niet bij machte om namens haar eigen burgers de positieve maatregelen te nemen die in overeenstemming zijn met haar wereldwijde verantwoordelijkheden.

De verdragen waren van meet af aan gebaseerd op de - het bedrijfsleven zo na aan het hart liggende - vrijhandelstheorie, en op de intergouvernementele benadering. Beide moeten scherp bekritiseerd worden.

De doelstellingen van de Unie

In de visie van de groene partijen moet de Europese Unie bestaan uit democratische landen die zich hebben gecommitteerd aan het garanderen en ontplooien van de democratische vrijheden en aan het bevorderen van ecologische ontwikkeling, solidariteit en rechtvaardigheid in de gehele wereld.

1. Buitenlands beleid: Het uitbouwen van een echt democratisch buitenlands beleid is een, door GroenLinks en haar zusterpartijen verlangde essentiële doelstelling van de Europese Unie. Dit buitenlands beleid mag niet resulteren in de oprichting van een nieuw militair blok en ook niet afhankelijk zijn van parallelle organisaties zoals de WEU of van militaire bondgenootschappen zoals de NAVO.

Haar streven moet zijn: bevordering van vrede, samenwerking tussen alle naties, ontwapening, omschakeling van de wapenindustrie, harmonieuze en billijke ontwikkeling voor alle volkeren van de wereld, verbeteringen van de handel en de internationale betrekkingen.

2. Binnenlands beleid: De Unie moet zorgen voor een harmonische ontwikkeling van de maatschappij in een context van evenwichtige relaties met de rest van de wereld, die is gebaseerd op: eerlijk en ecologisch gebruik van de natuurlijke hulpbronnen, geleidelijke opheffing van de onevenwichtigheden tussen de regio's, voortdurende bevordering van de kwaliteit van het leven.

Instituten voor het corrigeren van het democratisch tekort

De wetgevende bevoegdheid van de Unie is thans niet duidelijk gescheiden van haar uitvoerende bevoegdheden; de besluitvormingsprocedure is ingewikkeld en de brede waaier van verschillende procedures die zonder enige duidelijke ratio op de diverse terreinen worden gehanteerd, resulteert in een buitengewoon grote dubbelzinnigheid wat de rol van de autoriteiten van de Unie betreft.

Het Parlement is geen volwaardig wetgevend lichaam; de Commissie heeft zowel wetgevende als uitvoerende bevoegdheden; de Raad is tegelijkertijd regering, wetgever en diplomatieke conferentie; het Hof van Justitie is geen echt constitutioneel hof.

Een democratische Europese Unie moet een doorzichtige structuur hebben. De drie-zuilenconstructie uit het Verdrag van Maastricht is op zichzelf een obstakel voor de democratie. Bovendien wordt schade toegebracht aan het vertrouwen in het politieke bestel door regelgeving die zich leent tot oncontroleerbare uitgaven, machtsmisbruik en fraude.

GroenLinks en haar zusterpartijen stellen voor:

- a) Tegelijk met de toetreding van de EVA-landen tot de Europese Unie moet een tijdschema worden vastgesteld voor de stapsgewijze toetreding van de Visegrad-staten (de Tsjechische Republiek, Slowakije, Hongarije en Polen). Voor toetreding moet in het kandidaat-land een referendum worden gehouden.
- b) Het Europees Parlement is, samen met de Raad, de wetgevende en de begrotingsautoriteit van de Europese Unie. Het Parlement moet initiatiefrecht hebben voor wetgeving, en het moet ook bevoegd zijn om politieke controle over de Commissie uit te oefenen.
- c) Het Europees Parlement moet worden gekozen volgens een uniforme verkiezingsprocedure met evenredige vertegenwoordiging.
- d) Voor wijziging van het Verdrag, de toetreding van nieuwe staten, uitbreiding van de bevoegdheden van de Unie en de goedkeuring van de Grondwet moet er zowel in het Parlement als in de Raad een gekwalificeerde meerderheid bestaan. Over de verdragsherziening van 1996 moet in de gehele EU een referendum worden gehouden.

- e) Het bij het Verdrag van Maastricht ingestelde Comité van de Regio's moet bestaan uit democratisch gekozen vertegenwoordigers van de Regio's.
- f) Het Europees Parlement en de nationale en regionale parlementen moeten een constitutionele vergadering beleggen teneinde bij te dragen aan de zorgvuldig voorbereide Grondwet die Europa nodig heeft.
- g) Het Hof van Justitie moet bevoegd zijn uitspraak te doen over alle rechtsbesluiten van de Unie. De Regio's moeten bij het Hof van Justitie beroep kunnen instellen op de gebieden waarop zij bevoegd zijn.
- h) De publieke controle door de Europese Rekenkamer moet worden versterkt. Vereenvoudiging van die wetgeving die fraude en corruptie in de hand werkt. Open en doorzichtige financiering van de partijen onder publieke controle.

XIV. UITBREIDING VAN DE UNIE

GroenLinks en haar zusterpartijen zijn ervan overtuigd dat de Europese Unie open moet blijven staan voor alle volkeren en voor alle democratische landen van Europa, overeenkomstig de politieke doelstelling van het tot stand brengen van een democratische en vredelievende Unie van alle Europese volkeren en landen.

Vooraf na de val van de Berlijnse muur hebben steeds meer landen te kennen gegeven dat zij deel willen hebben aan de opbouw van een geïntegreerd Europa, zelfs al waren de burgers niet steeds volledig betrokken bij de besluitvorming over wat een Europese Unie behoort te zijn en te doen.

De serieuze beperkingen van de bestaande Unie moeten dringend worden aangepakt, speciaal met het oog op de uitbreiding met nieuwe leden. Het blijven voortduren van het democratisch tekort, de ontoereikende en misleidende informatie aan het publiek over de besluitvorming op Europees niveau, de onvolkomenheden op sociaal, fiscaal, milieu-, transport- en andere gebieden springen juist in verband met de toetreding van nieuwe leden erg in het oog.

Daarom staan groene partijen buitengewoon kritisch ten opzichte van de manier waarop de onderhandelingen voor de uitbreiding van de Unie met Oostenrijk, Finland, Noorwegen en Zweden zijn aangegaan en werden gevoerd. Wij betreuren de pressie en de haast die het onderhandelingsproces hebben gekenmerkt. Tegen die achtergrond is het moeilijk om voor de referenda in de toetredende staten een open en helder debat te voeren over het politieke betrokkenheid dat de toetreding tot de Unie vergt en over de concrete voorwaarden voor het lidmaatschap. Wij vinden het onverantwoordelijk van de Ministerraad om het uitbreidingsproces van de Unie in gang te zetten zonder zich tegelijkertijd te committeren aan een democratiseringsproces van de instellingen van de Unie dat voor een grotere doorzichtigheid zorgt.

Wij herhalen onze fundamentele kritiek op een visie van de Europese integratie die alleen is gericht op de totstandkoming van één grote markt en die is beperkt tot economisch

ontwikkelde landen; de uitbreiding van de Unie mag niet uitsluitend aan de hand van economische maatstaven geschieden.

De uitbreiding van de Europese Unie mag niet beperkt blijven tot de EVA-landen. Zoals het geval was voor Griekenland, Spanje en Portugal, kan de toetreding tot de Unie een belangrijk instrument zijn voor een democratische en economische stabilisering van de landen van Midden-, Oost- en Zuid-Europa.

Maar dit proces mag niet plaatsvinden zonder dat aan de volgende aspecten bijzondere aandacht wordt besteed:

- * respect voor de mensenrechten moet een strikte voorwaarde voor toetreding tot de Europese Unie blijven;
- * de openstelling van de markt van de Unie voor produkten uit Midden- en Oost-Europa moet vergezeld gaan van een vastberaden beleid dat is gericht op overwinning van de ecologische en sociale onevenwichtigheden tussen Oost en West.

GroenLinks en haar zusterpartijen stellen voor:

- a) dat de toetredingsaanvragen gelijk worden behandeld, ongeacht de grootte, het economisch gewicht of de strategische betekenis van de respectievelijke kandidaat-landen;
- b) dat de onderhandelingen voor de uitbreiding van de Unie met de vier Visegrad-staten plaatsvinden op basis van de hiervoor genoemde prioriteit;
- c) dat de overdracht van bevoegdheden van nationaal naar Europees niveau en de omvorming van de Gemeenschap in een Unie van federaal type hand in hand gaan met een proces van decentralisatie en overdracht van bevoegdheden van de staten naar de regio's;
- d) dat de Unie de lopende onderhandelingen aangrijpt om met de toetredende staten de bestaande wetgeving van de Unie inzake milieubescherming na te gaan met het oog op aanpassing aan de hoogst mogelijke beschermingsniveaus. De Unie moet bereid zijn haar bereikte niveau ("acquis") te wijzigen wanneer de toetredende staten een strengere wetgeving hebben;
- e) dat de "ik doe niet mee"-clausules op het punt van de bevoegdheid van de Unie worden geschrapt teneinde de interne samenhang van de uitgebreide Unie veilig te stellen;
- f) dat een gemeenschappelijk buitenlands beleid tot stand komt los van de bestaande militaire bondgenootschappen, zodat neutrale landen volledig kunnen meedoen;
- g) dat een Europese Grondwet wordt aangenomen teneinde de dubbelzinnigheden van het Verdrag van Maastricht te overwinnen en aan alle volkeren van Europa de kans te geven om volledig bewust en vrijelijk deel te nemen aan het project van een democratische Unie, en niet zozeer aan een omvangrijke markt die door intergouvernementele procedures wordt beheerst. Op dit punt kan de onlangs door het Europees Parlement opgestelde ontwerp-Grondwet als een nuttig uitgangspunt worden gezien.

XV. DE VERWEZENLIJING VAN GEMEENSCHAPPELIJKE VEILIGHEID

Vrede is ondeelbaar

Veiligheid is maar al te lang uitsluitend verbonden geweest met militaire machtsevenwichten en het gebruik van geweld en dwang voor het oplossen van internationale conflicten. Maar veiligheid valt niet meer alleen in militaire termen te definiëren. De Europese groene partijen komen met een breder opgezet en meeromvattend veiligheidsconcept, dat rekening houdt met de sociale, economische, ecologische, psychologische en culturele dimensies. In die zin is ons beleid geconcentreerd op het voorkomen van gewapende conflicten, op het wegnemen van de oorzaken van oorlog en op het ontwikkelen van een vreedzame oplossing van conflicten. Investerings in het bestrijden van het racisme, in begrip en respect voor andere culturen - en bovenal - het beëindigen van de armoede in de wereld, zouden op lange termijn Europa's sterkste en effectiefste veiligheidsplan zijn.

De vrede moet worden georganiseerd

- * Binnen Europa en in de wereld zijn er vele gemeenschappelijke problemen die gemakkelijk tot nieuwe gewapende conflicten zouden kunnen leiden. De problemen van de achteruitgang van het milieu, de rivaliteiten over grenzen en die tussen volken en naties, de tekorten aan grondstoffen en de verbreiding van het wapenbezit, zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden en moeten daarom op een georganiseerde manier worden aangepakt. Ook is duidelijk dat maatschappelijke veranderingen en respect voor de internationale wetten niet door militaire macht kunnen worden opgelegd, maar via instemming moeten worden geaccepteerd.
- * Neutrale landen kunnen een essentiële rol spelen als plaats voor onderhandelingen, informatie en actieve preventie van conflicten. Zij kunnen die rol juist beter vervullen, omdat zij minder afhankelijk zijn van militaire belangen. Neutraliteit moet worden gecombineerd met actieve solidariteit, conflictpreventie en -oplossing langs niet-militaire weg. Wij pleiten voor een coöperatief veiligheidssysteem dat berust op niet-militaire middelen, waarin neutrale landen desgewenst kunnen meedoen.
- * Om oorlog te voorkomen, moeten we de vrede organiseren. In plaats van de oprichting van een Europese militaire supermacht zoals beoogd door het Verdrag van Maastricht, willen de Europese groene partijen coöperatieve veiligheidsstructuren op verschillende terreinen en op verschillende niveaus ontwikkelen: plaatselijk, regionaal, nationaal en internationaal. Daarvoor is het nodig dat bepaalde nationale fondsen en bevoegdheden worden overgedragen aan internationale en regionale instanties.
- * De voornaamste veiligheidsdoelstellingen van de Europese groene partijen voor het komende decennium zijn:
 - a) het doen floreren van vrijheid en democratie;
 - b) het verkleinen van de kloof tussen arm en rijk;

- c) eerlijke verdeling en duurzaam gebruik van de natuurlijke hulpbronnen;
- d) bescherming van het milieu en de biosfeer;
- e) invoering van een paneuropees veiligheidssysteem dat in staat is tot preventie, beheer en oplossing van geschillen zonder gebruik te maken van geweld;
- f) algemene en volledige ontwapening zoals bepleit door de Verenigde Naties.

Een nieuw Europees veiligheidssysteem

1. Het einde van de koude oorlog brengt nieuwe uitdagingen met zich mee. Vrede en veiligheid worden bedreigd door territoriale, etnische en economische conflicten. De veranderingen in Midden- en Oost-Europa hebben geleid tot verschillende problemen, waaronder - in sommige landen - economische chaos, massale werkloosheid, tekorten aan consumptiegoederen, ontmanteling van de officiële voorzieningen, grote sociale onrust en toenemende nationalistische of chauvinistische tendensen. De voormalige Sovjettroepen zijn nog niet helemaal teruggetrokken en militaire bedreigingen worden indirect nog steeds als argument in de onderhandelingen gehanteerd. In het tijdperk na de koude oorlog wordt Europa meer door gewapende conflicten bezocht dan sedert de tweede wereldoorlog ooit het geval was.

De meest gewelddadige conflicten worden uitgevochten in de Balkan en de Kaukasus. Met al haar mooie proclamaties was de EU niet bij machte om een gemeenschappelijk buitenlands beleid te ontwikkelen, laat staan om consequent een vredestichtende rol te spelen. Er is nauwelijks een serieuze poging geweest om op vreedzame wijze invloed uit te oefenen - met name door steun te verlenen aan de plaatselijke vredesbewegingen - teneinde de naleving van het embargo af te dwingen of om substantiële vredesmachten op de been te brengen. In het geval van Bosnië-Herzegovina komt dat neer op verraad van de bevolking, speciaal van dat zeer grote deel van de bevolking dat ondanks alles een multi-etnische samenleving bleef handhaven. De onderhandelaars van de EU en de VN waren maar al te meegaand om genoeg te nemen met een opdeling van het land langs etnische lijnen. GroenLinks en haar zusterpartijen eisen erkenning en bescherming van het recht van de wettige regering van Bosnië-Herzegovina op een levensvatbare staat, en het zenden van voldoende UNPROFOR-troepen om de veilige zones te waarborgen. Aan al diegenen die in het hele voormalige Joegoslavië de mensenrechten, de democratie en de dialoog steunen tegen chauvinisme en etnische zuivering in, moet actieve bijstand worden verleend.

2. Van geen enkele Europese instelling kan verwacht worden dat zij al de problemen oplost, maar de "systemen van schakels tussen instellingen" die momenteel worden ontwikkeld, worden ernstig gehinderd door het domineren van de Westeuropese defensiebelangen (NAVO en WEU). Die hebben vrijwel onbeperkte middelen terwijl vredeshandhaving en conflictpreventie in feite worden genegeerd.
3. Wij willen de NAVO en de WEU afschaffen - die niet zijn gekomen met een nieuwe strategie om het hoofd te bieden aan de dramatisch veranderde internationale situatie - en vervangen door een paneuropees collectief veiligheidssysteem dat alle Europese landen omvat en dat in staat is te zorgen voor preventie, beheer en oplossing van conflicten tussen

en binnen de aangesloten staten. In dit systeem is het veiligheidsbeleid aan een volledige parlementaire controle onderworpen en in de eerste plaats gericht op het minimaliseren van geweld bij het oplossen van conflicten. Alle vormen van beslechting moeten worden geïnstitutionaliseerd middels een bindend verdrag: onderzoek, bemiddeling, goede diensten, verzoening, arbitrage en rechtspraak. Om nadat er tussen de strijdende partijen regelingen zijn getroffen, de vrede te bewaren, accepteren de groene partijen dat een vredesmacht onder bevel van de Verenigde Naties wordt gestuurd.

De beste methode om dit doel te bereiken, is de structurele uitbouw van de Conferentie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (CVSE) tot een "regionale veiligheidsorganisatie" als bedoeld in de artikelen 52 en volgende van het Handvest van de Verenigde Naties. De uiteindelijke aanwijzing van het CVSE-grondgebied tot collectief Europees veiligheidssysteem zal afhangen van de oprichting van andere regionale veiligheidssystemen.

4. Wil de CVSE naar behoren functioneren, dan moet zij beschikken over geldmiddelen die een afspiegeling zijn van de serieuze wil om vertrouwen op te bouwen en conflictpreventie en democratie tot stand te brengen. Haar huidige begroting van circa drie miljoen dollar is, vergeleken met de NAVO-begroting, maar een piepklein bedrag. Daarom stellen wij voor de begroting, de middelen en de activa van de NAVO over te dragen aan de CVSE. Wij willen dat tegen het jaar 2000 de CVSE het voornaamste Europese veiligheidssysteem zal zijn en dat de NAVO zich vrijwillig zal hebben ontbonden.
5. Op de lange termijn zien de groene partijen voor nationale strijdkrachten geen rol weggelegd. In de tussentijd mogen - behalve voor zelfverdediging - nationale strijdkrachten niet onafhankelijk worden ingezet, maar alleen als daartoe door de CVSE of de VN opdracht is gegeven.
6. De groeiende Europese samenwerking mag niet leiden tot een verdere achteruitgang van de positie van de derde wereld. De Europese politiek speelt zich niet alleen in de Oost-West-dimensie af. Vele Europese problemen kunnen niet los worden gezien van de Noord-Zuid-dimensie in de werelddangelegenheden. Voor de Europese veiligheid is de relatie van Europa met het Middellandse-Zeegebied en met het Midden-Oosten van primair belang. Beide regio's kennen problemen die met een coöperatieve aanpak moeten worden opgelost. De totstandkoming van een "fort Europa" zou uit politiek, economisch en militair oogpunt alleen maar de conflictpatronen versterken en Europa's veiligheidsproblemen ingewikkelder maken.

De problemen van het Middellandse-Zeegebied moeten worden opgelost in een Conferentie voor Veiligheid en Samenwerking voor het Middellandse-Zeegebied. Die conferentie moet zich bezighouden met gemeenschappelijke veiligheid, bemiddeling in en oplossing van conflicten, economische samenwerking, migratie, mensenrechten en ecologische veiligheid.

Ontwapening

1. In een groen Europa is er geen rol voor kernwapens weggelegd. De theorie van de nucleaire afschrikking geeft alle landen een zeker recht op kernwapens. Een verdrag voor een algeheel verbod van kernproeven, en nucleaire ontwapening door Frankrijk, het Verenigd Koninkrijk,

Rusland, de Oekraïne en Wit-Rusland, staan hoog op de prioriteitenlijst.

2. Ons streven is het beheersen, verminderen en uiteindelijk stopzetten van de Europese exporten van alle militaire, nucleaire en andere onderdrukkingstechnologieën, en om niet-Europese landen ervan te overtuigen hetzelfde te doen. Wij zullen ons verzetten tegen het bevorderen door de staten van wapenexporten en van uitgaven voor militair onderzoek en ontwikkeling.
3. Ook heeft de CVSE een centrale functie te vervullen bij het aan de gang zijnde proces van Europese wapenbeheersing en ontwapening, dat wordt ondersteund door geïntegreerde CVSE-instellingen voor controle en beheer van de omschakeling. In het Veiligheidsforum van de CVSE zullen wij concrete maatregelen nastreven voor:
 - a) een volledig verbod van nucleaire, biologische en chemische wapens. De grootste bedreiging is thans het risico van verbreiding van kernwapens en andere massavernietigingswapens. Alle kernproeven moeten worden verboden en alle massavernietigingswapens moeten onder toezicht van de Verenigde Naties worden geplaatst om daarna te worden vernietigd;
 - b) harmonisatie van de verschillende reeds aangepane verplichtingen inzake wapenbeheersing;
 - c) meer bezuinigingen op de uitgaven voor conventionele wapens en militaire bestedingen en het herstructureren van de overblijvende conventionele strijdkrachten tot defensieve militaire doctrines;
 - d) bevordering van multilaterale reductie van wapenverkoop en samenwerking met het oog op de non-proliferatie van alle categorieën wapens;
 - e) samenwerking bij het omschakelen van de defensie-industrie naar civiele productie.

Waarborgen voor democratische rechten

- * Wij willen dat de inhoud van de multilaterale verdragen inzake mensenrechten in de nationale wetgevingen wordt overgenomen.
- * Iedere bij de CVSE aangesloten staat onderwerpt zich aan een supranationaal rechtsregime met betrekking tot de democratische rechten en de mensenrechten, hetgeen van grote invloed is voor haar wetgevingsproces.

De burgermaatschappij: naar een Europa van de Regio's

Het gemeenschappelijke veiligheidssysteem mag niet tot het institutionele niveau beperkt blijven: contacten tussen mensen binnen de landen en internationaal - in het kader van een Europa van de Regio's - zijn noodzakelijk voor het vinden van duurzame oplossingen voor vele van Europa's nijpende problemen. Een Vergadering van Europese Regio's zal worden uitgebouwd als een forum van de burgers binnen de CVSE. De CVSE mag niet alleen een gezelschap van diplomaten en generaals zijn: de niet-gouvernementele organisaties moeten

worden erkend als partners in het CVSE-proces. Zij moeten recht van spreken hebben in de CVSE-vergaderingen en toegang hebben tot alle documenten en voorstellen zodra die worden uitgebracht.

Hervorming van de Verenigde Naties

1. De Verenigde Naties moeten democratischer worden, en zodoende het vermogen krijgen een centrale rol te spelen bij het bevorderen van geïntegreerde regionale vredes- en ontwikkelingsprogramma's. Wij zullen campagne voeren voor een hervorming van de Veiligheidsraad opdat die een afspiegeling van de wereldregio's gaat vormen en opdat het vetorecht wordt afgeschaft. Beslissingen moeten met gekwalificeerde meerderheid worden genomen.
2. De Europese groene partijen wijzen erop dat de VN een rol van politieagent moet vervullen om verdere gewapende escalatie van conflicten te voorkomen ("vredeshandhaving"). Alle vormen van interventie moeten tot doel hebben een proces op gang te brengen dat tot een oplossing van het conflict leidt - en niet zozeer tot een bevrozing van het conflict.
3. Ook zullen wij aandringen op de oprichting van:
 - a) centra van de Verenigde Naties voor het oplossen van conflicten, met teams van bemiddelaars die een training hebben ondergaan in alle culturele en religieuze achtergronden om toezicht te houden op gebieden waar conflicten zijn en hun vaardigheden te gebruiken voordat het geweld uitbreekt;
 - b) een controlebureau van de Verenigde Naties voor procedures voor snelle signalering en verificatie van de naleving van verdragen.

CONTACTEN

GROENE FRACTIE in het Europees Parlement

Persbureau

Diana Johnstone (☎ 00.32.2.284 5157, Fax 00.32.2.284 9157)

Isabelle Zerrouk (☎ 00.32.2.284 2742)

Secretaris-Generaal

Juan Behrend (☎ 00.32.2.284 3044, Fax 00.32.2.230 7837)

Europees Parlement
Belliardstraat 97-113
B 1040 Brussel

EUROPESE FEDERATIE VAN GROENE PARTIJEN

Voorlichtingsbureau

Leo Cox (☎ 00.32.2.284 5135)

Lut Neetesonne (☎ 00.32.2.284 7135)

Fax 00.32.2.284 9135

Europees Parlement
Belliardstraat 97-113
B 1040 Brussel

GROENLINKS

Postbus 700

1000 AS Amsterdam

tel. 020 - 6.202.212

fax. 020 - 6.251.849